NATIONAL LIBRARY
NOV 25 1968
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.,
Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINCELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — I. ŠĪMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630,
U.S.A.

LATVIJA
AMERIKĀ

92. N-RS SESTDIENA, 1968. GADA 16. NOVEMBRIS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINCELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8 Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vaditāja V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A.
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vaditāja: I. ŠĪMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630,
U.S.A., tālrunis 774—5744

ELMARA DAMBERGA ZĪMĒJUMS

ALFREDS BĒRZIŅŠ

Drosme un ticiba

Pirms piecdesmit gadiem 18. novembrī Rīgā vēlākajēs Nacionālā teātŗa telpās pulcējās zemnieku, strādnieku un inteliģences pārstāvji, lai latviešu tautas vārdā pasludinātu Latvijas neatkarību. Šie vīri, kas uzņēmās drosmi un atbildību paziņot pasaulei, ka latviešu tauta pati grib noteikt savu likteni savā brīvā valstī, nebija ne profesionāli revolūcionāri, nedz sapņotāji. Viņi ticēja latviešu tautas spējām pat uz kaŗa postījumu drupām uzcelt savu valsti, kuŗā būtu nodrošinātas tiesības un taisnība visiem zemes iedzīvotājiem.

Kad 1918. gada 18. novembrī Tautas padome pulksten četros pēcpusdienā pulcējās šai vēsturiskajā sēdē, Rīga un visa Latvija bija Vācijas okupācijas varā. Tā nebija simpatiska latviešu brīvības centieniem, par spīti tam, ka Vācijas ķeizarvalsts bija beigusi eksistēt. Okupācijas vara simpatizēja vācu baroniem, kuŗi dibināti baidījās zaudēt savas netaisnā ceļā iegūtās privilēģijas, ja latviešu tauta būtu noteicēja savā zemē. Bet arī tie apstākļi, kuŗu pārvarēšanai šķita grūti atrodams atrisinājums, nebija par šķērsli proklamēt neatkarību un nekavējoties arī uzsākt valsts pārvaldes aparāta organizēšanu un jaunās valsts armijas formēšanu. Tautas padomes izraudzītais pagaidu valdības galva Kārlis Ulmanis bija likteņa sūtīts vīrs, kuŗam grūtības bija izaicinājums, bet pienākums pret tautu augstākais likums.

Neatkarības pasludināšanas 20. gada aktā Kārlis Ulmanis savā runā atgādināja klausītājiem, kādas idejas vadījušas viņu personīgi un viņa valdību, uzņemoties grūto atbildību. Viņš teica:

„Jaunajai valdībai lidzekļu nebija, bet valdības un visas tautas lielais spēks bija drosme un ticība, ka sākto darbu izdosies godam galā vest. Tā arī notika. Šis drosmes — daži teica pārdrošības — un ticības stiprināta, valdība savā pirmajā deklarācijā 18. novembrī bija par mērķi spraudusi plašus uzdevumus, neraugoties uz to, ka šī deklarācija ir īsākā, kādu es vai kāds cits ministru prezidents nolasījis. Patiesībā tas bija ministru prezidenta darba plāns, jo ministru kabinetu sastādīja tikai vēlāk. Šajā deklarācijā bija ierakstīti vārdi, kuŗus arī tagad bieži pārrunā, proti: Latvijai būs būt taisnības valstij, kuŗā nedrīkst būt ne apspiešanas, nedz netaisnības... Deklarācijā ir arī norādījums, ka nu paši veidosim savu dzīvi, kam vajadzīga tautas uzticība un ticība..."

Tauta atsaucās aicinājumam un dāvāja pagaidu valdībai un tās prezidentam pilnīgu uzticību. Notika tas, kas tautas daudzu paaudžu likteņa gaitās notiek visai reti: jūtot atbildību tautas nākotnes priekšā un iespēju gūt neatkarību, latvieši apzinājās, ka lielais mērķis sasniedzams tikai ar vienotiem spēkiem, nebaidoties ne no grūtībām, ne upuŗiem. Un panākumi neizpalika.

Uzvarēja tautas brīvības griba. Pēc 620 dienu ilgām cīņām zeme bija atbrīvota un miers ar mūsu neatkarības apdraudētājiem parakstīts. Jaunās valsts robežas nosprauda ar ieročiem rokās mūsu karavīri. Mūsu tauta prasīja tiesības uz neatkarību tās etnografiskajās robežās un tādēļ pēc varas pār ienaidniekiem necentās iegūt ne pēdu zemes, uz kuŗu tai nebūtu tiesības.

Mūsu brīvības laimīgie gadi bija visai īsi. No šiem nedaudzajiem 22 gadiem turpat divi pagāja cīņās pret ārējiem ienaidniekiem. Pēc kaŗa mūsu tautai vajadzēja no kaŗa postažas un milzīgiem cilvēku zaudējumiem uzcelt saimniecisko un garīgo Latviju. Arī šos uzdevumus mūsu tauta paveica nedaudzajos neatkarības gados, iekām 1940. gada 17. jūnijā Maskavas komūnistu partijas varasvīri ar Staļinu priekšgalā ar bruņotu varu sagrāva mūsu ar grūtībām un upuŗiem iegūto brīvību. Kad Staļina divizijas, par spīti latviešu leģionāru izmisīgajai pretestībai, no jauna pārplūdināja mūsu zemi, vairāk nekā 100.000 latviešu bija spiesti doties piespiedu trimdā, lai glābtos no sarkanā terrora briesmām.

Vai šī traģēdija nozīmē beigas īsajam brīvības sapnim, ir apdraudējums mūsu tautas nacionālajai eksistencei? Atbilde uz šo likteņīgo jautājumu nav meklējama ārpus latviešu tautas. No mums un tikai no mums pašiem lielā mērā atkarāsies, vai būsim spējīgi izturēt arī šo pārbaudījumu, vai izpratīsim kā vienotas tautas locekļi — Latvijā zem svešinieku jūga un trimdā izkaisītie — mūsu grūto atbildību nākotnes priekšā. Ja mums šī izpratne būs un būs arī griba tai sekot, tad apspiestā tauta no jauna celsies kājās, lai atgūtu brīvību, neatkarību un savu valsti.

(Nobeigums 5. lpp.)

DIENĀS SENAJĀS

JĀŅA BRŪNA ATMIŅU RAKSTS PAR IZŠĶIRĪGU POSMU LATVIJAS BRĪVĪBAS NOSARGĀŠANĀ

3.

SASTAPŠANĀS AR SKALBI UN AKURĀTERU

Cīņas risinās jau vairākas dienas. Bermont'eši paguvuši ieņemt Pārdaugavu.

Mūsu vienība atradusi apmešanos staltā, baltā namā Brīvības un Stabu ielas stūrī, vēlākajā iekšlietu ministrijā. Mūsējo šeit vesela rota. Kā katrai kārtīgai karavīru vienībai mums ir savi virsnieki, ar kuriem mums gan mazāka saskare; ir arī braši, laipni, izskatīgi, skaistās angļu virsnieku uniformās tērpti instruktori. Esot cīnījušies pret lieliniekiem angļu armijā Archangeļskas frontē. Apmācību laikā, kāda mums ir pavisam maz, viņi mums iemāca arī pa kādam angļu karavīru paņēmienam. Vaļas brīžos, kādu mums ir vēl mazāk, vingrināmies dziedāšanā. Vēl tagad palikuši atmiņā pat kādas angļu karavīru dziesmas vārdi: „It is a long way to Tipperary, it is long way to go." Toreiz no tās gan nekā nesapratu, bet dziedāt patika.

Nav mums savas virtuves, tādēļ spēku gūt ejam uz Māmuļu — Latviešu biedrību. Te daiļas dāmas — jaunākas un vecākas — mūs apkalpo kā kungus. Šis ir visjaukākais brīdis mūsu dienas gaitās. Man sāk jau tīri vai patikt karavīra būšana. Tā esmu ar mieru „karot" bez pārtraukuma. Naktīs jāiet patrulēt Iekšrīgā piefrontes joslā, jāgādā par kārtību: jāraugās, lai noziedzīgi elementi nesāk iekārot sava tuvākā mantu. Arī tas nav sevišķi nepatīkams uzdevums. Jāveic sargu gaitas arī citur.

Reiz rīta stundā esam sargpostenī uz Aleksandra gaisa tilta, — tā toreiz to sauca. Jāpārrauga kājnieku un braucēju satiksme. Esam divatā. Otrs arī ir topošais students, jauneklis no Zemgales mežaina rajona. Mežsarga dēls. Pēkšņi abiem, kā uz burvja mājienu, reizē rodas kāre kost ābolā. Nolemjam palūgt lauksaimniekiem, kas šeit pa retam iebrauc Rīgā. Pirmajam braucējam ābolu tiešām nav. Arī nākošais apgalvo, ka neesot. Paceļot segu, ar kuru apklāts vezums, tomēr atklājas neskaitāmu iesārtu, smaržīgu ābolu guba. Nožēlojam, ka mūsu mēteļu kabatas par daudz seklas. Tiklīdz neviens nenāk vai nebrauc, iebaudām Vidzemes dārzu lielisko devumu.

Te redzam: lēnā, cēlā gaitā tuvojas divi kungi tumšos mēteļos un tumšās platmalēs. Kā parasts, lūdzam dokumentus. Esmu bezgala pārsteigts un apjucis, izlasot Kārļa Skalbes vārdu. Pats nezinu, kādēļ. Uzrādītā apliecība tikko neizslīd no rokām. Kautrīgi paceļu acis uz vienu, tad otru pienācēju. Tiešām, viņi atgādina uzņēmumos redzētos Kārli Skalbi un Jāni Akurāteru. Man, tāpat manam biedram taču vajadzēja viņus pazīt. Ir nepatīkama, neērta, kauna un bijības pilna sajūta: it kā būtu izdarījis kādu nelāgu darbu. Gribu steidzīgi atvainoties, bet abi rakstnieki jau gabalā.

Sākam pārrunas par nupat sastaptajiem literātiem. Abi atzīstam, ka Kārlis Skalbe pauž vienkāršību, laipnību, sirsnību. J. Akurāters mums liekas lepnāks, pašapzinīgāks, smalkāks. Abi rakstnieki mums iedveš cieņu, atzīstam abus par personībām. Noskaidrojam, ka pavisam maz zinām par viņiem. Skalbe noteikti ir vidzemnieks, Akurāters, laikam, zemgalietis. Esam šo to lasījuši no viņu darbiem, bet nekas sakarīgs un prātīgs nav palicis atmiņā. Apņemamies pie pirmās izdevības iepazīties ar viņu sacerējumiem. It taču kauna lieta: rakstniekus esam skatījuši vaigu vaigā, bet viņu darbus nepazīstam.

Sardzes laiks beidzies, soļojam uz balto namu Brīvības un Stabu ielas stūrī. Nav vairs laika nodoties debatēm par rakstniekiem. Ieslīdam atkal karavīru ikdienas gaitās.

4

PASTAIGA GAR DAUGAVMALU

Vairākas dienas karavīra gaitās aiztecējušas. Mūsu vads ierodas Ķengaragā. Ir satumsis. Novietojamies divstāvu mūra mājā, laikam, vecā enkurnieku stacijā, uz paša Daugavas krasta, tieši ienaidnieka acu priekšā. Tomēr mūsu novietni, kamēr te mītam dažas dienas, ne reizi neapšauda, kaut paretam krīt artilērijas lādiņi arī mūsu rajonā.

Telpas ir plašas un dod mūsu vadam iespēju iekārtoties visai ērti. To arī izmantojam. Ignorējot noteikumus, bieži atļaujamies naktīs pat izģērbties. Dienās maz pienākumu, bet naktīs jāstāv sardzē un jāuztur sakari ar kaimiņu vienībām pa labi un kreisi. Pirmajā naktī man piekrīt šis uzdevums.

Ejam divatā, paklusi sarunājoties. Liekas, tuvojamies vietai, kur vajadzētu atrasties kaimiņu, laikam, Cēsu rotas sargpostenim. Dzirdam patālu sarunu. Apstājamies un uzmanīgi klausāmies. Rodas satraukums: saruna risinās vācu valodā. Negribas ticēt, ka bermontieši būtu pārkļuvuši Daugavai— tā vēl nav kārtīgi aizsalusi—un klusībā likvidējuši kaimiņu sargus. Tomēr satraukums pieaug. Domās noskaņojamies cīņai; ieroči, kā saka, kaujas gatavībā. Klusi tuvojamies sarunas vietai. Pēkšņi atskan: „Stāt!" Skaidrā latviešu valodā. Satraukums uzreiz izgaist, jūtams atvieglinājums.

Noskaidrojas, ka lielākā bedrē, kuŗa izsista pirmā pasaules kaŗa laikā, ērti ierīkojušies divi karavīri — latvietis un vācietis. Pēdējais vācu uniformā — pelēcīgs mētelis un cepure ar sarkanī krāsainu apmali. Pārnācis pie latviešiem kaut kur Kurzemē majora Goldfelda, vēlākā pulkveža Zeltiņa vadībā kopā ar vēl dažiem vācu karavīriem. Esot apnikusi ilgā kaŗošana, cerējis kopā ar latviešiem ātrāk tikt pie miera.

Tā kaušanās neiznāk.

5

IENAIDNIEKA PĒDAS

Ir 11. novembris. Agra rīta stunda. Pārdaugava atbrīvota. Ļaužu sejās pamirdz prieks un mierinājums. Soļojam cauri Pārdaugavai rietumu virzienā. Esam pārsteigti: mums radies jauns rotas komandieris. Ūsains, neliela auguma vīrs pelēkā mētelī, ar pelēku, tā saukto, Ulmaņa cepuri galvā. Melš, ka mūsu agrākais, vienmēr svītīgais, angļu mundierī tērptais komandieris esot saslimis, tikko saņēmis rīkojumu atstāt Rīgu.

Nesen esam saņēmuši pa cepurei, apģērba gabalam vai apavu pārim. Man laimējās: saņēmu pelēku cepuri ar saulīti pierē, līdzīgu rotas komandieŗa cepurei, divkrāsainu aitādas puskažociņu (labie sāni balti, kreisie —brūngani), angļu kaŗavīru bikses, frenci un zābakus. Pēdējie ir īsti „septiņjūdžu" zābaki. Varu ieaut visas savas zeķes — laikam 4 pāri — un tad vēl purnā paliek brīva telpa ventilācijai. Arī frencis ir prāva izmēra: iespējams paslēpt galvu līdz ausīm.

Pārstaigājam visu apgabalu Rīga — Ķemeri — Jelgava — Džūkste — Vecauce. Atmiņā iesēdušies daži epizodi.

Pārnakšņojam Ķemeros. Esam sadalīti mazās vienībās pa atsevišķām mājām. Mēs pieci naktsmītni rodam mazā mājiņā pilsētiņas nomalē. Ceram sastapt Ķemeru Anniņu, bet atrodam tikai divus vecīšus. Esam sašutuši un pārguruši, tādēļ, neievērojot norādījumu, liekamies visi atpūtā. Aizrit mirklis, un visi esam aizmiguši; šķiet, vēl viens mirklis, un aust jau rīts. Pat sapnī nav izdevies Anniņu sastapt.

Agrs rīts. Tikko jaušama gaismas atspulga. Ir dzestrs. Krīt retas sniega pārslas. Soļojam pa lielceļu. Kur ceļmalā daži kārklu krūmi, rotu apstādina. Saskatu grāvmalā trīs nošautus kaŗavīrus: lūpas atņirgtas, acis stīvi lūkojas manī, kailās un sasalušās kājas kā biedinājums stiepjas man pretim. Jaušamas nāves vēdas. Pār ķermeni pārskrien drebuļi. Vai arī kāds no mums drīzumā saņems nāves aicinājumu un atgulsies Latvijas ārēs?

Soļojam uz priekšu zosu gājienā pa grāvi. Patālu redzama lauksaimniecība, kuŗa mūs esot jāatbrīvo no ienaidnieka.

Izvēršamies ķēdē un dodamies tieši saimniecības virzienā. Eju pretim šķūņiem ar atvērtām durvīm. Nervi sasprindzināti. Liekas, nupat, nupat atskanēs ienaidnieka šāvieni. Bet nekā. Izskrien saimnieks ar ziņojumu, ka pirms pārdesmit minūtēm ienaidnieks steigā atstājis saimniecību un devies Jelgavas virzienā.

Vēršamies tāpat ķēdē pāri laukiem ienaidniekam pa pēdām. Snigšana pieņemas, kļūst aukstāks. Tālāk par desmit soļiem nekā lāga nevar saredzēt. Rīkojums — pārskrējienos doties uz priekšu un atklāt uguni. Skrienam, krītam, šaujam. Ienaidnieks atbild. Nespēju īsti atšķirt, mūsu vai ienaidnieka uguns spēcīgāka. Šoreiz, kā par brīnumu, nav nekāda satraukuma. Laikam mīkstās sniega pārslas atvēsina un nomierina. Pēc kāda laika šaušanas troksnis atslābst un drīz pilnīgi apklust. Tālumā redzami ēku silueti — esot Jelgava.

Sakārtojamies, dodamies uz priekšu un drīz vien pa Dobeles vārtiem dziedādami iesoļojam Jelgavā. Mūsu naktsmājas — viesnīca tirgus laukumā. Nakts paredzēta atpūtai, bet retais no mums to izmanto. Cits pēc cita steigā atstāj viesnīcu un pēc kāda laika steigā atkal atgriežas, kaut ko noslēpumaini nesot. Nastu uzmanīgi novieto klusākā nostūrī, tad atkal pazūd.

Rīta agrumā atstājam Jelgavu. Nākošā apstāšanās vieta Džūkste. Ēdam pusdienās rīsu biezputru (mans labākais ēdiens tai laikā), cik katram patīk. Uzkrājam pat nelielas rezerves. Zinātāji stāsta, rīsi esot iegūti Jelgavā par „poļu naudu", kā mēdza teikt DP laikos Vācijā. Pagūstam kapsētā aplūkot Anša Lercha Puškaiša pieminekli. Gudrojam, kādu pasaku katrs zinām. To ir gaužām maz. Šķiet, atmiņa iestrēgusi rīsu biezputrā.

Soļojam pa lielceļu tālāk. Atskan aicinājums: „Nu, zēni, palēnināt gaitu, soļot braši un uzņemt dziesmu, bet šoreiz no rātnajām!" Nesaprotu, kas par iemeslu tādam rīkojumam. Palūkojoties pa labi un kreisi, stāvoklis noskaidrojas. No mājām, kuŗas atrodas ap kilometru no lielceļa, mums tuvojas dažas sievietes ar lieliem groziem rokās.

Pienācējas novēl dievpalīgu un mūs pacienā ar sviestmaizēm un āboliem. Garšo lieliski. Priecājamies par ēdamo, bet vairāk mūs ielīksmo sievišķīgā laipnība, sirsnība un līdzjūtība. Ieguvuši jaunus enerģijas krājumus, pacilātā noskaņā un vieglā gaitā doda-

(Nobeigums 5. lpp.)

Archibīskaps Arnolds Lūsis

Lūgsna 18. novembrī

Lūgšanās un ticībā vienoti, mēs šodien nākam pie Tevis, svētīgais un mūžīgais Dievs, jo Tu esi tas, kas pēc sava mums neizdibināmā prāta veido tautu mūžus un likteņus. Tu esi tas, kas satriec un rada. Tu esi tas, kas soda un žēlo, paaugstina un pazemo.

Kopā ar saviem dzimtenē palikušajiem brāļiem un māsām mēs, trimdā izkaisītie latvieši, Tev lūdzam: atdod brīvību mūsu tautai un ļauj, lai mums rastos iespēja veidot neatkarīgu Latvijas valsti mūsu tēvzemes robežās..

Mēs Tev pateicamies par to, ka tāda iespēja mums reiz jau bija dota un lūdzam Tevi — piedod mums, ja mēs pagātnē neesam mācējuši pareizi novērtēt brīvības balvu, ko Tu mums biji piešķīris pēc tam, kad daudzi vīri un jaunekļi bija gājuši nāvē, lai tauta dzīvotu.

Tagad, kad tauta mūsu tēvzemē žvadzina fiziskas un garīgas nebrīvības važas, mēs lūdzam Tevi — pasargi mūs no kūtras vienaldzības grēka; liec mums visiem un vienmēr, par pagātni un nākotni domājot, atcerēties, ko mūsu Pestītājs mums ir teicis: „Ja jūs paliekat manos vārdos, jūs atzīsit patiesību, un patiesība jūs darīs brīvus."

Tāpēc — vairo mūsu ticību. Dod mums sava Svētā Gara spēku un palīgu, lai mēs nerimtu un nepagurtu cīnīties par taisnību, par savas tautas tiesībām uz brīvību un neatkarīgu valsti. Māci mūs, kā ļauno ar labu uzvarēt. Liec likteņa vienības apziņai ņemt mājvietu mūsu sirdīs, lai mēs būtu „kā viena miesa un viens gars, jo vienai cerībai mēs visi esam aicināti".

Tā — svētī tautu.
Un svētī mūsu tēvzemi
Latviju.

Svētī baznīcu — visus tos, kas Tavu vārdu sludina, Tavus vārdus klausās un pastāv Tavu vārdu gaismā un patiesībā gan dzimtenē, gan ārpus mūsu tēvzemes robežām.

Liec, lai Kristus vārdos spēku atrastu piekusušie, lai Kristus evaņģelija vēsts iepriecinātu taisnības dēļ vajātos, rādītu ceļu tiem, kuŗi apmaldījušies, un ļautu arī mūsu pretiniekiem reiz atskārst, ka elle ir cilvēka absolūtā atsvešināšanās no Dieva un ka ikviens, kas ar varmācību grib valdīt pasaulē, reiz iznīks un nepastāvēs, jo Tava roka nav paīsināta palīdzēt tiem, kuŗi Tevi piesauc un paļaujas uz Tavu žēlastību.

Tā šajā dienā mēs visi nākam pie Tevis — kas Tu līdz ar mūsu Kungu Jēzu Kristu — ar sava Svētā Gara iedarbi un spēku — valdi mūžībā.

Āmen

LATVIJA
AMERIKĀ

92. N-RS SESTDIENA, 1968. GADA 16. NOVEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

REDAKCIJA EIROPĀ

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $ 4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

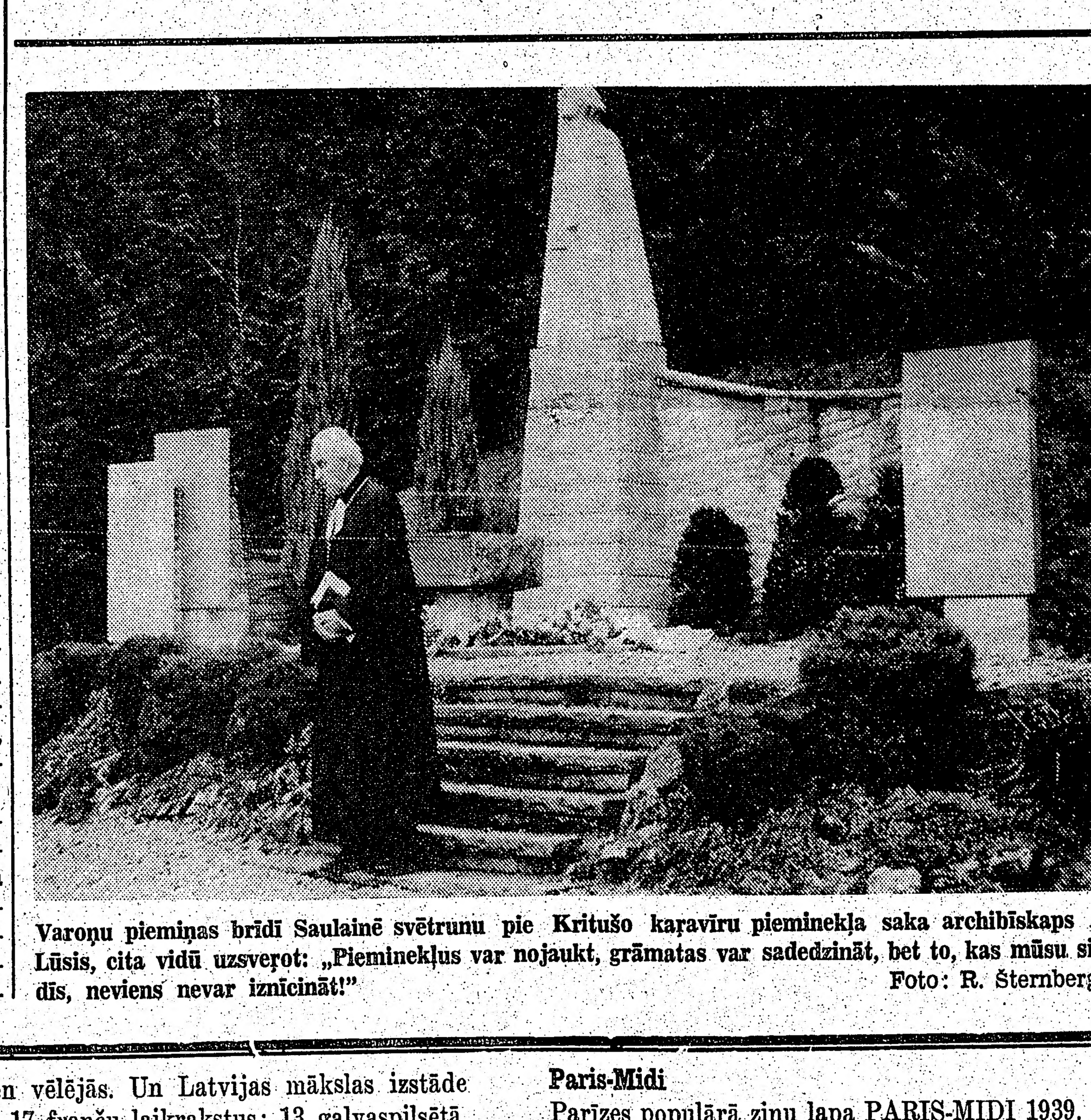

Varoņu piemiņas brīdī Saulainē svētrunu pie Kritušo kaŗavīru pieminekļa saka archibīskaps A. Lūsis, cita vidū uzsverot: „Pieminekļus var nojaukt, grāmatas var sadedzināt, bet to, kas mūsu sirdīs, neviens nevar iznīcināt!" Foto: R. Šternbergs

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

(60. turpinājums)

Greizi sāktais reti kad labi beidzas. Cik tur vajaga, lai kopvērtējuma paļaikam patvaļīgie un pat ausīgie svari tikai nelaimīgā sākuma dēļ nosvērtos uz nepatikas, ērcīgas kritikas vai, vēl ļaunāk, uz pilnīgas nesapraŝanas vai vienaldzības pusi.

Bīstamais bija tieši pēdējais, jo Parīze pēdējos gadsimtos bija mākslas, mākslinieku un mākslas izstādēm izlutinātākā pilsēta Eiropā un arī visā pasaulē. Tādēļ arī bija svarīgi nekā neaizmirst, nekā nenokavēt, nekā neatstāt novārtā. Tādēļ bija svarīgi sākt ar pareizo noti.

Quale principium, talis et clausula. Kāds sākums, tāds gals, mēdza teikt praktiskie pasaules imperijas cēlēji un pārvaldītāji, pragmatiskie senie romieši.

Pirmā vaga Latvijas mākslas izstādes izkārtojuma laukā bija taisna un dziļa.

Latvijas un latviešu draugs Gonkūra akadēmijas laureāts Moriss Bedels mira 71 gada vecumā 1954. gadā. Kam mīļa latvju māksla un Francija, tie viņu paturēs saudzīgā un pateicīgā atmiņā.

FRANČU PRESES ATSAUKSMES
La Lettonie... avait conquit Paris.*)
(Paris-Midi)

Latvijas mākslas izstāde Parīzē bija izcils notikums laviešu mākslai un tautai un izvērtās arī par izcilu notikumu Parīzei, par notikumu, uz kuŗu dzīvi atsaucās visa franču prese.

*) Latvija... uzvarējusi Parīzi.

Laikrakstu uzskaits:

Lūkosim še dokumentācijas labad minēt franču laikrakstus, kas pievērsuši savu uzmanību izstādei, atzīmējot attiecīgo datumu, kad atsauksme iespiesta.

Parīzē:

Beaux-Arts — 1939. gada 27. janvārī, 3. un 10. februārī; Les Nouvelles Littéraires un Paris-Midi — 1939. gada 28. janvārī; Le Journal — 29. janvārī L'Oeuvre — 30. janvārī; Le Temps — 31. janvārī un 15. februārī; Beaux-Arts — 3. februārī; Le Figaro — 6. februārī; L'Aube un Le Petit Parisien — 8. februārī; Tribune des Nations — 9. februārī Beaux-Arts 10. februārī; Le National — 11. februārī; Le Temps 15. februārī; L'Humanité — 25. februārī; Larousse — martā;

Franču laikraksts Argentīnā: Le Courrier de la Plata — 26. februārī.

Provinces laikraksti:

Ouest-Eclaire — 7. februārī; Lyon Soir — 23. februārī; La Liberté du Sud-Ouest (Bordo) — 9. martā.

Mākslas lietās vissvarīgākais Beaux-Arts pie Latvijas mākslas izstādes pakavējas pat 3 reizes, politikā noteicējs Le Temps — 2 reizes. 17 laikraksti bija atraduši izstādi par pietiekami saistīgu, lai par spīti globāli svarīgajiem politiskajiem notikumiem, pievērstu tai savu uzmanību. Tas vien jau bija liels panākums, uzturot dzīvu Latvijas vārdu pasaules plašākajā un skaistākajā forumā.

Ielāgosim, ka Francijā tai laikā nebija ne cenzūras, ne diriģētas preses. Laikraksti no vienas politiskā vēdekļa malas līdz otrai varēja iespiest vai neiespiest, ko vien vēlējās. Un Latvijas mākslas izstāde bija saistījusi 17 franču laikrakstus: 13 galvaspilsētā, 3 provincē, 1 — Dienvidamerikā.

Notikumi nākuši, notikumi gājuši. Cits par citu drāmatiskāki, cits par citu traģiskāki. Apklusušas draugu un ienaidnieku balsis uz mūžu mūžiem. Bet atbalsis par Latvijas mākslas izstādi Parīzē atkal mostas, nodzeltējušo laikrakstu lapas šķirstot, sākumā klusāk, tad arvien dzirdamāk. Tās ir atmodinātās atbalsis par Latvijas mākslu. Tās atkal skan un vairs neapklusīs, kamēr vien brīvajā pasaulē būs kāds Latviju un Latvijas mākslu mīlētājs gars. Šķirstīsim. Ieklausīsimies.

Beaux-Arts

Sāksim ar uvertīru, ar lielāko franču mākslas, literātūras un mūzikas laikrakstu BEAUX-ARTS. Pašā izstādes dienā, 27. janvārī, tas ievietoja Ģederta Eliasa izstādīto Cūkas svilināšanu un lieliem burtiem pieteica notikumu: „Latvijas mākslas izstāde šodien atklāta Žēdepōma mūzejā."

Rakstā aizrādīts, kur izstāde notiek, kas to atklāja, ko tajā var skatīt, uzskaitot visus māksliniekus, kas izstādē pārstāvēti.

Bet Beaux-Arts, kas iznāk vēl šobaltdien, ar šo paziņojumu vien neapmierinājās. Laikraksts ar plaši izvērstiem un nopietniem apcerējumiem pie izstādes atgriezās vēl divi reizes, sniedzot vienā vērtējumu par latviešu moderno mākslu, otrā — par latvju tautas mākslu.

Tā kā pārskatāmības un laika secības labad še paturēta chronoloģiskā rakstu atreferējumu kārtība, tad divi tālākos Beaux-Arts rakstus sniegsim pienācīgā brīdī.

Les Nouvelles Littéraires

Dienu pēc Latvijas mākslas izstādes atklāšanas Parīzē, 1939. gada 29. februārī, franču literārais laikraksts LES NOUVELLES LITTERAIRES publicēja in extenso Morisa Bedela sacerēto izstādes kataloga ievadu, ir pašas izstādes, ir ievada patstāvīgās literārās vērtības dēļ. Labāk nekā nevarēja vēlēties. Bedelu pazina, Bedelam uzticējās. Tas bija labs sākums.

Paris-Midi

Parīzes populārā ziņu lapa PARIS-MIDI 1939. gada 28. janvārī pieteica izstādi glaimīgiem vārdiem:

„Vakar Žēdepōma mūzejā atklāja ļoti skaistu Latvijas mākslas izstādi, ar gleznām, skulptūrām un tautas mākslu... Latvju māksla ir viena no visvairāk evoluējušām Eiropas mākslām un daudzskaitlīgā publika, kas vakar defilēja mūsu lielajā ārzemju skolu mūzejā, neapslāpēja savu sajūsmu."

Milzu panākumus (énorme succès) guva īpaši tautas mākslas nodaļa. Latvija kopš brīža, kad Žēdepōms atvēra savus vārtus, bija uzvarējusi Parīzi (avait conquit Paris)!

Le Journal

Nākošajā dienā*) 1892. gadā dibinātais Parīzes laikraksts LE JOURNAL, ar vareno 1,200,000 metienu, ievietoja sava mākslas kritiķa Raimona Ekoljē (Raymond Escholier) rakstu, kuŗā varēja lasīt:

„Latvija, Rīga... Pirms 1914. gada mazie franči par to tik vien zināja, cik tie bija mācījušies ceturtajā klasē, kad tiem izskaidroja Voltēra vēsturisko romānu Kārlis XII. Kopš tiem laikiem apstākļi mūs spieduši iepazīt ģeografiju, un tā vairs nesakām slavenu Persiešu vēstuļu izvilkumu pārafrazējot: „Latvietis! Kungs ir Latvietis! Kā gan var būt latvietis?!**)

Tieši otrādi, kopš 1920. gada mēs esam mācījušies turēt godā baltiešu zemju varonību, goddevīgi atzīt viņu neatkarības garu pret saviem varenajiem kaimiņiem rietumos un austrumos, un tiecamies labāk pazīt četras republikas māsas, kas guva neatkarību pēc carisma krišanas.

*) 29. janvārī

**) Autors pārfrazē Monteskjē Persiešu vēstules, kas parādījās 1721. gadā un kuŗā divi Franciju it kā apceļotāji persieši apraksta saviešiem dzimtenē Francijā vērotās aplamības, kuŗas autors cenšas dziedināt ar smiekliem un izsmieklu.

(Turpinājums sekos)

Edvarts Tūters

PULKVEDIS

Sev lazdas spieķi spiedis cietā saujā,
Ar galvu paceltu, kā sapņojot,
Vai kā kad ietu pavēles vēl dot
Tai brigādei, ko vadījis reiz kaujā.

Kaut svešums apkārt tam un trimdas ba
Tā viņu sastopam te soļojot,
Vai nākam redzam to vai atzejot,
Aizvienam izstaro no viņa gaisma.

Un nezina neviens, ko krūtis slēpis,
Jo pūlim cauri iet viņš vienmēr kluss.
Varbūt tam sirdi plēš ass ērkšķu klēpis?

Šķiet, skats tam glauž tāltālus apvāršņu.
Tur, mīlā Vidzemē, ap tēva mājām,
Kur soļot iesācis reiz bērna kājām.

— Tāds viņš te redzams, mūsu pulkvedis,
Kas Latvijai ne mūžam nezudīs.

Piemini Latvij

J. JAUNSUDRABIŅA PROZAS BALVAS FONDA IZDEVUMS, 1968. GADĀ, 23 LAPPUS

Jāņa Jaunsudrabiņa prozas balvas fonds nule laidis klajā nelielu, bet visnotaļ glītu un gaumīgu grāmatiņu, kuŗa, iesieta un ar Eduarda Dzeņa ilustrācijām, ir patīkama velte latviešu lasītājam. Jāņa Jaunsudrabiņa „Piemini Latviju" pirmo reizi parādījās 1948. gadā, un tagad, divdesmit gadu vēlāk, šis mūsu latviskā rakstnieka latviskās ticības apliecinājums ir no jauna dabūjams.

Lai sagādātu līdzekļus šī prozas fonda turpināšanai un varētu piešķirt balvas latviešu literātiem trimdā, kuŗas katru otru gadu izmaksā prēmijas veidā, fonds izdevis šo grāmatiņu ar divējādu nolūku: vispirms, lai ziedojuma veidā varētu papildināt fonda līdzekļus, bez tam arī, lai ar šo patriotisko, dziļi izjusto rakstnieka vēstījumu mēs no jauna varētu atcerēties Latviju, mūsu zemi un valsti.

It kā jau pirms divdesmit gadiem paredzēdams ilgu trimdas laiku, kuŗā daudziem zudīs ticība un cerība, Jānis Jaunsudrabiņš savu liecību par latviskuma vajadzību uzrakstījis vizionārā, turpat vai pravietiskā stilā.

„Atceries..." — tas ir Jaunsudrabiņa atgādinājums visiem tiem no mums, kas atceras Latvijas zemi pavasarī, vasarā, rudenī un ziemā. Līdzīgi Ed. Virzam, kas savos „Straumēnos" pacēla latviešu sētu klasiskā dimensijā, Jaunsudrabiņa ticības apliecība skan cauri visiem Latvijas gada laikiem, cauri visiem Latvijas apgabaliem, pāri Latvijas ezeriem un upēm, kuŗas it sevišķi Jaunsudrabiņš mīlēja, Varbūt, ka tieši turpat Vācijas ezeros makšķerējot pēc otra pasaules kaŗa, Jaunsudrabiņš, saules atspulgos raudzīdamies, skaidri no jauna saredzēja savas iemīļotās

dzimtenes kalnus un
ieņemts, uzrakstīja s
ko, idillisko un ļoti l
nājumu jaunajai aud
dzei, kas piedzima
vēlāk bija spiesta to
sudrabiņš šajā grāma

Mākslinieka Eduard
trācija Jāņa Jaunsu
mini Latviju" jauni

Latviju ka brīnišķīg
les jūrā: viņš atcer
zis pavasarī, ziedoņa
du laiku, liepu ziedē
nakti, Jāņus, ražas
rudzu maizi, ruden
Latvijas ziemu. Tā i
cauri gada rituman
pasludina savu viss
ņu: „Turi Latviju
savā sirdī. Turi to k
gumu, ko nedrīkst
zaudējis Latviju, tu

Visa grāmatiņa p
kā viens vienīgs
sains prozas plūdu
Latvijas dabai un v

PANDO

(57. turpinājums)

Apsējis plato, puķoto priekšautu, Grieze iesl
pavardā elektrību, uzlika sildīt pannu un gāja
ledusskapja pēc speķa, olām un apelsīniem.
šo darbu bija darījis jau gadiem, un katrs tvēr
solis un kustība bija ilgi vingrināti, ierasti
mērķtiecīgi. Kamēr uz pannas švirkstēja sp
Grieze pārgrieza uz pusi abus apelsīnus un
trauku skapja izņēma glāzi un sulas spiedi. P
laiku speķis bija iztecējis un sačervelējies. Izz
jis no taukiem bēkona šķēlītes un novietojis tā
sūcpapīra, Grieze noleja no pannas taukus, pa
noslaucīja un uzmeta uz tās sviesta pikuci..
mēr sviests izkusa, viņš izspieda vienu apels
Kad panna un sviests bija pareizā karstumā, G
ze uzmanīgi pārcirta olas čaumalu un olu
izlēja uz pannas. Lai malas nepāroglotos, viņš
nā ielēja pāris ēdamkarotes ūdens.

Visgrūtākais bija sacepto olu nebojātu d
nost no pannas. Jau dažu rītu tam bija jācep
un pat trešā ola, jo dzeltenums ieplīsa un izt
pa visu pannu. Protams, pannu varēja pagāz
ņus un olu uz šķīvja uzslidināt, bet tad līdzi r
arī izkusušais sviests, un no tā Ilga vairījās.
vielas bija bīstamas tās veselībai.

Edvarts Tūters

PULKVEDIS

Sev lāzdas spieķi spiedis cietā saujā,
Ar galvu paceltu, kā sapņojot,
Vai kā kad ietu pavēles vēl dot
Tai brigādei, ko vadījis reiz kaujā.

Kaut svešums apkārt tam un trimdas baisma,
Tā viņu sastopam te soļojot,
Vai nākam redzam to vai atzejot,
Aizvienam izstaro no viņa gaisma.

Un nezina neviens, ko krūtīs slēpis,
Jo pūlim cauri iet viņš vienmēr kluss.
Varbūt tam sirdī plēš ass ērkšķu klēpis?

Šķiet, skats tam glauž tāltālus apvāršņu.
Tur, mīļā Vidzemē, ap tēva mājām,
Kur soļot iesācis reiz bērna kājām.

— Tāds viņš te redzams, mūsu pulkvedis,
Kas Latvijai ne mūžam nezudis.

Piemini Latviju

J. JAUNSUDRABIŅA PROZAS BALVAS FONDA IZDEVUMS, 1968. GADĀ, 23 LAPPUSES

Jāņa Jaunsudrabiņa prozas balvas fonds nule laidis klajā nelielu, bet visnotaļ glītu un gaumīgu grāmatiņu, kura, iesieta un ar Eduarda Dzeņa ilustrācijām, ir patīkama velte latviešu lasītājam. Jāņa Jaunsudrabiņa „Piemini Latviju" pirmo reizi parādījās 1948. gadā, un tagad, divdesmit gadu vēlāk, šis mūsu latviskā rakstnieka latviskās ticības apliecinājums ir no jauna dabūjams.

Lai sagādātu līdzekļus šī prozas fonda turpināšanai un varētu piešķirt balvas latviešu literātiem trimdā, kuras katru otru gadu izmaksā prēmijas veidā, fonds izdevis šo grāmatiņu ar divējādu nolūku: vispirms, lai ziedojuma veidā varētu papildināt fonda līdzekļus, bez tam arī, lai ar šo patriotisko, dziļi izjusto rakstnieka vēstījumu mēs no jauna varētu atcerēties Latviju, mūsu zemi un valsti.

It kā jau pirms divdesmit gadiem paredzēdams ilgu trimdas laiku, kurā daudziem zudīs ticība un cerība, Jānis Jaunsudrabiņš savu liecību par latviskuma vajadzību uzrakstījis vizionārā, turpat vai pravietiskā stilā.

„Atceries..." — tas ir Jaunsudrabiņa atgādinājums visiem tiem no mums, kas atceras Latvijas zemi pavasarī, vasarā, rudenī un ziemā. Līdzīgi Ed. Virzam, kas savos „Straumēnos" pacēla latviešu sētu klasiskā dimensijā, Jaunsudrabiņa ticības apliecība skan cauri visiem Latvijas gada laikiem, cauri visiem Latvijas apgabaliem, pāri Latvijas ezeriem un upēm, kuras it sevišķi Jaunsudrabiņš mīlēja, Varbūt, ka tieši turpat Vācijas ezeros makšķerējot pēc otra pasaules kara, Jaunsudrabiņš, saules atspulgos raudzīdamies, skaidri no jauna saredzēja savas iemīļotās dzimtenes kalnus un lejas un, tā ieņemts, uzrakstīja savu lakonisko, idillisko un ļoti latvisko aicinājumu jaunajai audzei, tai audzei, kas piedzima Latvijā, bet vēlāk bija spiesta to atstāt. Jaunsudrabiņš šajā grāmatiņā atceras

Mākslinieka Eduarda Dzeņa ilustrācija Jāņa Jaunsudrabiņa „Piemini Latviju" jaunizdevumam.

Latviju ka brīnišķīgu salu pasaules jūrā: viņš atceras bērzu birzis pavasarī, ziedoņa vizbules, ziedu laiku, liepu ziedēšanu, vasaras nakti, Jāņus, ražas laiku, svaigo rudzu maizi, rudeni, varavīksni, Latvijas ziemu. Tā izvadājis mūs cauri gada ritumam, rakstnieks pasludina savu vissvarīgāko atziņu: „Turi Latviju dziļi ieslēgtu savā sirdī. Turi to kā lielāko dārgumu, ko nedrīkst pazaudēt. Jo zaudējis Latviju, tu zudīsi pats."

Visa grāmatiņa patiesībā ir it kā viens vienīgs teikums, krāsains prozas plūdums, kas liek Latvijas dabai un valstij no jauna atzaigot vismīlīgākajās krāsās: katrs teikums ir attīrīts no visa liekā, ir palicis tikai klasiski dzīvelīgais un kodolīgais. Ar zēna un ideālista acīm rakstnieks, kas tik ļoti mīlēja Latvijas ūdeņus, no jauna, tikpat kā skurbumā iedzīdzies, redz savu mīļoto zemi.

Jānis Jaunsudrabiņš, kas allaž lasītājiem paticis ar savu vienkāršo stilu, blakus K. Skalbem, Ed. Virzam un R. Blaumanim, šajā grāmatiņā aicina lasītāju atcerēties bērnību, dzimteni un visu cilvēcīgo. Šis aicinājums nāk no rakstnieka, kas ir vismazāk didaktiskais prozists un klasiķis mūsu literātūrā, un jau kopš saviem agrākajiem un tautā populārajiem romāniem lasītāju valdzinājis ar savu notēloto tipu kopšumu un īstenību. Nekādas ētiskas programmas, aistētiski kanoni vai reliģiski aizspriedumi nav varējuši ietekmēt Jaunsudrabiņa prozas jaunradi. Tieši tādēļ „Piemini Latviju" ir tik pārliecinoši uzrakstīts.

Katram latviešu literātūras cienītājam derētu iegādāties šo grāmatiņu, kura ir mūsu laikmeta vēsturiska liecība un atklāsme. Tās ilustrācijas un apvalku darinājis mākslinieks Eduards Dzenis, attiecīgi piemērojot vienkāršu un raitu stilu, kas atbilstoši saistās ar tekstu.

Skaisto izdevumu var iegādāties pie fonda kasiera Dr. P. Vasariņa: 140 Marguerite Lane Burlington, Ontario, Canada.

T. K.

Kad preses ļaudis satiekas

ATMIŅU DRUMSLAS NO PRESES DIENĀM MILVOKOS

Kādā no Čikagas - Milvoku preses kopas sanāksmēm visvairāk strīdējās divi Milvoku „dūži" — rakstnieks J. Rumpēters un redaktors R. Čaks. Pirmais gribēja rīkot Preses balli Milvokos, otrs bija pret to. Pirmais apgalvoja, ka balle izdosies; otrs to apšaubīja. J. Rumpēters argumentēja ar skaitļiem, cik cilvēku varētu sanākt, minot organizācijas, kuras presi atbalsta un kuras ne. Tad viņš cēla priekšā plānu, kā sadalāms atlikums. Bet R. Čaks tomēr bija un palika skeptiķis... Preses kopas priekšnieks K. Ķezbers mēģināja iet viduscelu: „Nu, ja milvokieši grib, lai viņi rīko. Mēs brauksim..."

Milvokieši rīkoja. Un mēs braucām. Laiks bija silts un saulains. Ceļš līdzens kā gludināmais dēlis. Vienmuļi rūca mašīna.

Mēs ar kopas priekšnieku apmetāmies viesnīcā. Tādā labākā. Tur jau satikām čikagiešus — dzejniekus Valentīni Hermani un Olģertu Čakaru. Drīz bija klāt arī pats Latviešu preses biedrības priekšnieks V. Irbe no Nujorkas.

Sākās runāšana. Pusdienas. V. Avena gleznu izstādes atklāšana, kurā Dr. Karps teica runu par mākslu psīchiatra skatījumā. Apmēram tā — par normālo mākslu un nenormālo mākslu. Sekoja preses ļaužu interna satikšanās, iepazīšanās, aprunāšanās. Milvokieši, čikagieši, nujorkieši, torontieši — viena saime.

Paneļdiskusijas bija interesantas. Skats bija grandiozs, kad pie galda vietas ieņēma astoņi vīri, kas kaut ko zina no preses lietām. Bija neparasti, ka nebija strīdu. Visi runāja un visi vienojās, ka presei jābūt brīvai... Kuŗā visi varētu rakstīt ko grib. Redaktoriem viss būtu jāievieto. Izdevējiem gar to nebūtu nekādas dalas. Un organizācijas stāvētu pie malas. Runāšana, protams, nekā negrozīs, un viss paliks kā bijis...

Ballē bija redzamas tās pašas sejas, tikai smokingos. Dāmas tualetēs. Zāle dekorēta. Mākslinieks A. Šīmanis bija parādījis savu prasmi. Par visu bija gādāts: varēja ēst, dzert, dejot un klausīties priekšnesumus, ja patika. V. Nollendorfs atkal pierādīja savas spējas. Preses fotografs zibšņja uz visām pusēm un pūlējās darīt nemirstīgus ievērojamākos balles dalībniekus. Tad visi sajuka polonēzē. Tika izsaukti pāri. Pirmā pārī rakstnieks... ar redaktoru... kundzi; otrā pārī redaktors... ar rakstnieka... kundzi; trešā pārī... Tā esot preses sena un augsta tradicija. Ja gribi darboties presē, pirmais noteikums — jāiemācās polonēze. Tikai pēc tam rakstīšana.

Ceturtā pāra nebija...

Daži vientuļnieki sēdēja pie galdiņiem, cilāja glāzītes un gudri sprieda. Jautāju R. Čakam: „Redzi nu, Preses balle ir izdevusies. Vai tu vēl esi skeptiķis?"

„Jā, un tomēr es esmu skeptiķis," atteica Čaks. „Bet labāk pacelsim glāzītes."

R. Čaks ir tas pats vecais, nelabojamais nacionālists. Mēģināju iebilst:

„Raimund, tagad tas nav vairs modē. Redzi, viss iet uz priekšu velna soļiem, modernizējas, piesakņojas laika garam, bet tu palicis, kāds bijis."

„Tu arī, Jēkab," bezcerīgi atmeta R. Čaks.

Labāk pacelsim glāzītes.

Cilvēki griezās dejā. Pilna grīda. Gan chroniskie dejotāji, gan nechroniskie dejotāji. Tauta sajaucās ar rakstniekiem un otrādi. Bija lieli un mazi rakstnieki. Dzejnieki un nedzejnieki. Redaktori un žurnālisti. Tādi, kas raksta un kas neraksta; tādi, kas rakstīja un tādi, kas vēl rakstīs... Tauta priecājās, tikusi pie priekiem. Mēs sēdējām un klujām...

Otrā dienā, kā tas pēc balles pieņemts, notika rakstnieku lielnos uzsākto genocīdu. Rakstā sniegta arī īsa informācija par Amerikas latviešu apvienību, tās uzbūvi, darbību un šāgada kongresu Vašingtonā.

(Nobeigums 5. lpp.)

Preses dienu ietvaros Milvokos notikušajā rakstnieku cēlienā. L. Rumpētera pasniedza ziedus Čikagas-Milvoku preses kopas priekšniekam un divkārtējam Ģenerāļa Goppera fonda laureātam Kārlim Ķezberam. Foto: A. Grauduņš

No Argentīnas
GVIDO BRŪVERA
gleznu izstāde
BERGDON GALERIJĀ
180 Davenport Rd., Tor.
TĀL. 924—3865
No 21. nov. — 14. dec.
pl. 10 — 5 p.p.

GLEZNU IZSTĀDE
JĀŅA KRŪMIŅA - KRŪMA
otra patstāvīga gleznu izstāde Toronto,
Latviešu namā, 491 College ielā,
no 1968. g. 23. nov. — 1. dec.
Gleznu saturs:
allegoriski simboliski tēlojumi un dzimtenes ainavas. Pavisam 50 darbi ellā. Izstāde atvērta sestdienās un svētdienā no 12.00 līdz 8.00 vakarā, darbdienās no 4 — 8 vakarā.

Glīta informācijas brošūra par Latviju

Amerikas latviešu apvienība plašās Latvijas neatkarības proklamēšanas 50 gadu atceres programmas ietvaros izdevusi angļu valodā lielformāta informācijas brošūru „Latvia" 12,000 eksemplāros. Šī paša brošūra sagatavota arī spāņu (5000) un franču (3000) valodā.

Brošūra galvenokārt domāta izplatīšanai amerikāņu sabiedrībai, tādēļ tā piesātīta arī nozīmīgākajiem laikrakstiem. Redakciju vajadzībām pievienotā īpašā rakstā paskaidrots, ka latviešu izceļsmes ASV pilsoņi uzņēmušies plašu programmu, lai vērstu brīvās pasaules uzmanību uz nenokārtoto Latvijas jautājumu un nelikumībām, kuŗām pašreiz pakļauta latviešu tauta. Uzsvērts, ka nepieciešams latviešu tautu glābt, kamēr nav par vēlu, pretējā gadījumā Pad. savienība pilnībā īstenos uzsākto genocīdu. Rakstā sniegta arī īsa informācija par Amerikas latviešu apvienību, tās uzbūvi, darbību un šāgada kongresu Vašingtonā.

ALAs valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš 72 lappušu biezās brošūras ievadā norāda, ka šis informācijas izdevums ir daļa no ALAs centieniem palīdzēt latviešu tautai aiz dzelzs priekškara atgūt brīvību un atbrīvoties no Pad. savienības okupācijas. Brošūrā visai koncentrēti un arī cittautiešiem labi saprotamā veidā sniegta informācija par Latvijas zemi un latviešu tautu, nacionālās atmodas laiku, brīvības cīņām, neatkarības proklamēšanu, brīvības zaudēšanu un pašreizējo situāciju okupētajā Latvijā. Nobeigumā pievienoti trīs nozīmīgu dokumentu teksti: ASV 1922. gada 28. jūlija Latvijas neatkarības atzīmēšanas deklarācija, Samnera Velsa 1940. gada 23. jūlijā parakstītais paskaidrojums, ka ASV neatzīst Pad. savienības okupāciju, un līdzīgs pašreizējā ASV ārlietu ministra Dīna Raska 1967. gada 14. novembrī parakstīts dokuments.

Brošūras tekstu sakārtojis Alfreds Bērziņš, izmantojot šādus avotus: A. Bērziņš „The Unpunished Crime", A. Bilmanis „Latvian Russian Relations, Documents", „Latvia as an Independent State" un „A History of Latvia", L. Ēķis „Latvia's Economic Resources and Capacities", A. Spekke „History of Latvia", „Latvia and the Baltic Problem" un „The Ancient Amber Routes and the Geographical Discovery of the Eastern Baltic", J. Rutkis „Latvia, Country and People", LNF izdotais „These Names Accuse", Daniel Hawthorne „The Ordeal of the Captive Nations", Malbone Graham „The Diplomatic Recognition of the Baltic States", Clarence Manning „The Forgotten Republics" u.c.

Bagātīgi ilustrētajā izdevumā ir daudz zīmīgu uzņēmumu un vairākas kartes. Redzams Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs Dr. A. Spekke ar dzīvesbiedri sasveicināmies ar ASV prezidentu Džonsonu diplomātisko misiju vadītājiem rīkotā pieņemšanā šāgada 23. aprīlī, Latvijas neatkarības pasludināšanas akts Rigā, pirmais valsts prezidents J. Čakste un pēdējais valsts prezidents K. Ulmanis, Rīgas pils, Brīvības pieminekļis, Latvijas universitāte, Brāļu kapi, degošais Pēterāa baznīcas tornis, K. Ulmaņa piemiņas plāksne Linkolnā un daudzi citi uzņēmumi.

Uz krīta papīra iespiestās brošūras vāku rotā Latvijas ģerbonis krāsās. Šī brošūra, kas lieterīgi veiks savu uzdevumu, atzīstama par pārdomāti sakārtotu, veiksmīgi ilustrētu un glītu izdevumu. Ja ir ko iebilst, tad vienīgi, ka iespiedumkrāsa varēja būt sulīgāka", kas fotouzņēmumiem dotu lielāku dzīvību. Stipri blāvais iespiedums rada pelēcīguma iespaidu.

A. V.

(57. turpinājums)

Apsējis plato, puķoto priekšautu, Grieze ieslēdza pavardā elektrību, uzlika sildīt pannu un gāja pie ledusskapja pēc speķa, olām un apelsīniem. Viņš šo darbu bija darījis jau gadiem, un katrs tvēriens, solis un kustība bija ilgi vingrināti, ierasti un mērķtiecīgi. Kamēr uz pannas švirkstēja speķis, Grieze pārgrieza uz pusi abus apelsīnus un no trauku skapja izņēma glāzi un sulas spiedi. Pa to laiku speķis bija iztecējis un sačervelējies. Izzvejojis no taukiem bēkona šķēlītes un novietojis tās uz sūcpapīra, Grieze nolēja no pannas taukus, pannu noslaucīja un uzmeta uz tās sviesta pikuci. Kamēr sviests izkusa, viņš izspieda vienu apelsīnu. Kad panna un sviests bija pareizā karstumā, Grieze uzmanīgi pārcirta olas čaumalu un olu pašu izlēja uz pannas. Lai malas nepārogļotos, viņš pannā ielēja pāris ēdamkarotes ūdens.

Visgrūtākais bija sacepto olu nebojātu dabūt nost no pannas. Jau dažu rītu tam bija jācep otra un pat trešā ola, jo dzeltenums ieplīsa un iztecēja pa visu pannu. Protams, pannu varēja pagāzt sānus un olu uz šķīvja uzslidināt, bet tad līdzi nolija arī izkusušais sviests, un no tā Ilga vairījās. Taukvielas bija bīstamas tās veselībai.

Sakārtojis brokastgaldu, Grieze aicināja sievu. Kopš pārrašanās no slimnīcas Grieze brokastis gatavoja sevišķi rūpīgi un centās nekā neaizmirst, kas Ilgai uz brokastgalda šķita nepieciešams: dažādas garšvielas, sālnīca, piparnīca, vajadzīgie ēdamrīki, mutautiņš, glāze ar ūdeni. Šorīt bija aizmirsies mutautiņš, un Ilga demonstrātīvi pati cēlās no galda, lai trūkstošo sameklētu.

— Vai! Ildzīt ... es jau ... — Grieze arī trūkās kājās, bet bija jau par vēlu; Ilga vajadzīgo bija dabūjusi un lūpas sakniebusi, sēdās pie galda pa otram lāgam.

— Lai nu paliek, — viņa teica, — tev jau nekad nebūs skaidrs, kas uz galda nepieciešams.

Izdzērusi apelsīnu sulu, Ilga pastūma glāzi sānus, lai atbrīvotu vietu, kur Griezem nolikt šķīvi ar bēkonu un olu. Nesot Grieze nopriecājās, ka cepums šorīt izdevies labi: bēkona šķēlītes bija viegli apbrūnējušas, sausas un smaržīgas, un ola pašā labumā — ne par cietu, ne par mīkstu. Panākumu bija veicinājis tas, ka Ilga šorīt bija tūlīt nākusi. tikšķi Grieze bija ziņojis, ka brokastis gatavas.

— Atkal! — Ilga sapīka, šķīvī ieskatījusies. — Cik reižu tev jāsaka, lai esi uzmanīgāks!

— Bet ... — Grieze izbrīnījies skatījās sievā. — Kas ... kas noticis?

— Nekas jau nav noticis, — Ilga runāja mākslotī padevīgā, laipnā balsī. — Itin nekas. Manas vēlēšanās jau tev — kaķim pie lipas. Paskaties, kāda ola izskatās!

— Kāda? Ola taču — pilnīgi vesela ... un malas arī nav apdegušas ...

— Kas par gudrību! Kas par nepārspējamu dzīves filozofiju! Ola vesela un malas nav apdegušas! Kas par plēbejisku pieticību! Ka viss dzeltenums satecējis malā — tas tev vienalga, ko?!

Grieze paskatījās sievas šķīvī: Ilgai bija taisnība. Dzeltenā acs neatradās baltuma centrā, bet bija noslīdējusi vienā stūrī.

— Piedod ... Ja vēlies — uzcepšu citu. Šo jau es varu pats ... Acumirkli!

Grieze trūkās kājās un gribēja steigties pie pavarda, bet Ilga pavēlēja:

— Liecies mierā! Pa kuŗu laiku tu vairs paspēsi? Gribi, lai es nokavēju darbu?

Viņi paēda brokastu klusēdami: Ilga sapīkusi, Vincents iebiedēts un nelaimīgs. Pēc piecpadsmit minūtēm viņi atstāja māju, lai katrs dotos uz savu darba vietu — Ilga pie Birka, Vincents — uz Dominijas inženieru apvienības biroju. Neilgi pēc salaulāšanās viņš bija mainījis pārskološanās arodskolā klasi un sācis mācīties par tehnisko zīmētāju. Pirms divi gadiem tam bija laimējies dabūt jaunākā rasētāja vietu Dominijas inženieru birojā.

Ilgai un Vincentam katram bija jābrauc ar citu autobusu, un parasti Vincents nogaidīja, kamēr Ilga aizbrauc, kaut arī dažreiz bija jāaizlaiž garām paša autobuss. Kopš slimnīcas viņš vairs tomēr negaidīja — ja nāca viņa autobuss, uzspieda sievai skūpstu uz pieres un aizbrauca. Viņš juta tādas kā slimnieka tiesības domāt vairāk par sevi nekā par citiem.

Šorīt viņš atgriezās pie vecās kārtības. Kad Vincenta autobuss bija aizgājis, bet virs palika uz vietas, Ilga nenocietās:

— Kas tev notika? Sāksi atkal tēlot džentlmeni?

— Es, Ildzīt, to nekad neesmu tēlojis. Man tā tiess džentlmenis.

— Tad to gādātu, lai sieviņai nav jānīkst uz ielu stūriem. Tad tu vai nu aizvestu ar mašīnu, vai arī sieviņai nemaz neļautu strādāt. Tā rīkotos patiess dentlmenis.

Par laimi tuvojās Ilgas autobuss, un Griezem nevajadzēja atbildēt. Viņš sakustējās, lai dotu sievai tradicionālo skūpstu, bet Ilga novērsās. Vincents neveikli pamāja un pakāpās uz ietves sāņus, lai lautu iekāpt autobusā pāriem, kas kopā ar viņu bija stāvējuši rindā. Viņš redzēja, ka Ilga saņēma no šoferja pārsēšanās biļeti un uz mirkli apstājās, lai apskatītos autobusā pēc brīvas vietas. Kāds virietis viņai uzsmaidīja, pameta ar galvu un piecēlās. Ilga svešajam atsmaidīja, aizspraucās kādam vecākam kungam garām un apsēdās piedāvātajā vietā. Tad viņa, galvu pacēlusi, sāka tam kaut ko līksmi stāstīt.

Kad autobuss ar sievu bija aizlīgojis, Vincents Grieze it kā zaudēja saturu: pleci nošļuka, galva nokārās, sejas vaibsti kļuva glēvāki, acis bezcerīgākas. Tikai pēdējā mirklī viņš pamanīja, ka arī viņa autobuss pienācis un ka citi braucēji jau iekāpuši un ieņēmuši visus sēdekļus. Grieze dabūja stāvēt kājās līdz pat darba vietai.

(Turpinājums sekos)

Par labiem darbiem pateicas

TORONTO DV NODAĻAS 18. GADASVĒTKI

Sarīkojuma daļas vadītājs O. Zvirgzdgrauds aicināja: „Lūdzu picelties, jo ienesīs karogu!", un vairāk nekā 200 apmeklētāju rāpni paklausīja, kājās stāvot, godinot Latvijas karogu, kuŗu sarīkojuma zālē ienesa V. Cinis, asistējot E. Ozolam un J. Treijam. Tā sākās svinīgais akts Toronto DV nodaļas 18. gadasvētkos, kuŗi notika 9. novembrī DV namā. Sarīkojums bija apvienots ar lāčplēšu godināšanu un Mārtiņvakaru.

Nodaļas valdes pr-dis I. Zamlovskis, atklājot jubilejas aktu, norādīja, ka pagājuši jau 18 gadi, kopš nodibinājusies pirmā DV nodaļa Kanadā, Toronto nodaļa. Kopš pēdējiem gadasvētkiem tās rindās stājušies 63 jauni biedri un biedrī-veicinātāji; tas ir lielās skaits nekā dažai nodaļai biedru vispār. Jauno biedru vidū, par ko sevišķi jāpriecājas, ir arī jaunieši, veco sāktā darba turpinātāji. Tā, pretēji Kremļa apgalvojumam, ka DV drīz izmirs, organizācija aug skaitā, spēkā un vienotībā. „Nestāviet malā, nekritizējiet, bet nāciet mūsu rindās, lai varam kopīgi cīnīties par Latvijas tiesībām!" aicināja I. Zamlovskis, pēc uzrunas godinot klātesošos Lāčplēša kara ordeņa kavalieŗus un viņu piederīgos: plkv. A. Liepiņu, kapt. E. Kuršinski, kpt. A. Vītoliņu, vltn. E. Lūsi, igauņu majoru B. Lēmanu un pltn. Medeņa atraitni. Jaunās vanadzes visus lāčplēšus sveica ar ziedīem.

Kanadas DV valdes pr-dis E. Krūka savā runā atcerējās vārdus, kuŗus pirms gada bija teicis kāds no lāčplēšiem: viņš 17 gadu vecumā esot pacēlis zobenu par talsnu tiešu un to nekad neesot nožēlojis, bet juties lepns; tomēr tagad viņš šaubo ties, vai būšot cīņas turpinātāji, kas zobenu nesīšot tālāk. Runas tālākajā daļā E. Krūka analizēja, vai DV ir cienīgi sekotāji lāčplēšiem. Viņš konstatēja, ka jaunieši, sasniegu-ši zināmu vecumu, aiziet no latviešu sabiedrības un tās centieniem, tādēļ jāpriecājas par katru, kas to nedara, bet stājas cīnītāju rindās. Un šādi jaunieši ir. Ja okupētajā dzimtenē pat apspiestībā aug nacionāla jaunatne, ja tāda ir arī še svešumā, tad tā ir garantija, ka lāčplēšiem nav jābažījas, jo sekotāju būs. „Viru pazīst ne no tā, kā viņš cīnās, bet pēc tā, par ko viņš cīnās. Nav skaistāka pienākuma kā cīņa par brīvību, un nav skaistāka darba kā palīdzēt tam, kas ir bēdās," atzina E. Krūka, visiem klātesošajiem vienojoties Latvijas himnā.

Nodaļas biedrzinis A. Akmens nosauca 63 pēdējā gada laikā uzņemto biedru vārdus, aicinot viņus uz skatuves .Tur gan savirknējās tikai 14 vanadzes, 4 jaunieši un 7 vanagi (no 39!), kuŗiem nodaļas valdes pr-ks Irmands Zamlovskis un vanadžu kopas prce Rasma Zamlovska pasniedza organizācijas nozīmes, izsakot labu vēlējumus veicamajam darbam un uzdevumiem.

Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne apsveikuma uzrunā norādīja, ka par labiem darbiem vienmēr saka paldies un pasniedza Kanadas DV valdes piešķirtos atzinības rakstus Tonijai Krūkai, Martai Adamai, Valdai Zvanītājai un Ainai Hovelei, DV centrālās valdes atzinības rakstus Gaidai Apšei un Lūcijai Briedei (abas šai brīdī gan nebija klāt), bet organizācijas zelta nozīmi Katrīnai Gādīgai. Pēc apbalvošanas M. Jonāne sveica nodaļu un pateicās par veikumiem tās vanadžu kopas pr-cei R. Zamlovskai ar sarkan-baltsarkaniem ziedīem un grāmatu.

Nodevis nodaļai Kičeneras latviešu mākslinieka un daiļamatnieka Krustāna dāvināto gleznu „Jaunatnes zvērests", Kanadas DV valdes pr-dis E. Krūka savukārt apbalvoja vanagus, pasniedzot zemes valdes atzinības rakstus Aleksandram Beizakam, Hermanim Jēkabsonam, Arnoldam Krūmiņam, Osvaldam Slocenieka m un Edgaram Plūmem (iztrūka Jāņis Ezergailis), DV centrālās valdes atzinības rakstus — Edmundam Ozolam un Albertam Lucam, bet organizācijas zelta nozīmi — Irmandam Zamlovskim un Edgaram Ābelem, raksturojot abu veikumus.

Kā pirmajam latviešu nacionālpolitiskajam darbiniekam E. Krūka pasniedza īpašo plaketi ar ierakstu „Tēvzemei un brīvībai" Nikolajam Austriņam. Ar šo plaketi DV organizācija, šogad pirmo reizi, godina aktīvākos cīnītājus par Latvijas brīvību. ASV ar šo plaketi jau apbalvoti T. Zieriņš un Dr. A. Karps, bet Kanadā nu to saņēma N. Austriņš, kas pateicības vārdos cita vidū teica: „Būsim lepni uz savu latvietību! Tikko Apvienotajās nācijās kā 126. locekle uzņemta mazā Gvineja. Vai mēs esam melnāki par melnākajiem, lai neiestātos par savām tiesībām?" Vēršoties tieši pie plaketes piešķīrējiem, viņš aicināja: „Paldies Daugavas Vanagiem. Strādāsim kopīgi, iesim kopīgu ceļu!"

Nodaļas šaušanas sekcijas vadītājs K. Deklavs pasniedza iegūtās balvas E. Viškeram par 2. vietu Kanadas DV šaušanas meistarsacīkstēs un uzvaru Toronto nodaļas sacīkstēs, bet A. Intam par uzvaru Toronto meistarsacīkšu B grupā.

Sveicot jubilārus, Hamiltonas DV nodaļas pr-dis E. Pulciņš teica: „Taisnība ir mūsu ierocis, ticība ir mūsu bruņas, spēku dos tautas mīlestība!" Personīgi vēl sveica Druvas nodaļas pr-dis A. Kalniņš, Kičeneras-Voterlū nodaļas pr-dis J. Dundurs un Tērvetes skautu vienības vadītājs J. Treimanis, bet rakstveida sveicienus bija sūtījušas Otavas, Londonas un Niagaras nodaļas.

Gadasvētku sarīkojuma otrā daļā 6 dziesmas un vienu piedevu nodziedāja vīru koris Viesturs diriģenta J. Baruša vadībā, kā vienmēr iepriecinot klausītājus ar labu sniegumu un izpelnoties nedalītu atzinību. Pēc oficiālās daļas sākās Mārtiņvakara prieki, deja un jautrība.

Vtr.

Augstākais DV organizācijas apbalvojums — zelta nozīme — tika ļoti aizkustināja čaklo darba rūķiKatrīnu Gādīgu (pa kreisi), ka goda zīmes saņemšanas brīdī viņas acīs ielāsmojās asaras. Ievērojamo apbalvojumu K. Gādīgas tērpam Toronto DV nodaļas gadasvētku sarīkojumā piesprauž Kanadas vanadžu priekšniece Monika Jonāne. Foto: J. Līgers

Gundegas 45. gadasvētki Toronto

Novembŗa pirmās nedēļas nogalē Toronto pulcējās studenšu korporācijas Gundega locekles no tuvienes un tālienes, lai svinētu savas korporācijas 45 gadu jubileju un iesvētītu atjaunoto vapeni, kuŗa iegādi veicināja gundegu vīri.

Svētkus 2. novembrī ievadīja dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā, piedaloties archibīskapam A. Lūsim un māc. A. Briedim, bet māc. Ā. Čops bija aizkavēts bērēs. Abu mācītāju meitas ir korporācijas locekles. Gundegu goda sardze pie atjaunotā vapeņa atstāja svinīgu iespaidu. Baznīca bija pilna dievlūdzējiem, kas noklausījās māc. A. Brieža dziļi izjusto sprediķi. Pieminot mūžībā aizgājušās locekles un goda filistrus, klātesošie noliektām galvām noklausījās „Integer vitae". Iesvētījot vapeni, archibīskaps uzsvēra Gundegas otru devīzi „In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas" (Nepieciešamās lietās vienprātību, neizšķiramās — brīvību, visās lietās — mīlestību), sevišķi izcelot mīlestību.

Pēc dievkalpojuma baznīcas sarīkojumu zālē notika svētku akts, kuŗu atklāja seniore Ida Amoliņa, aicinot nodziedāt Latvijas himnu. Savā svētku runā seniore pakavējās pie Gundegas dibināšanas un sākuma gadiem. Korporāciju nodibināja 24 latviešu studentes 1923. gada 29. novembrī pie Latvijas universitātes kā otru studenšu korporāciju. Gundegas vārds ir ņemts no — guni degt. Zaļi - zili - sidraba krāsas simbolizē pavasaŗa zaļumu, ilgas pēc zināšanas un klusu, svētīgu darbu. Līdz 1940. gadam, kad komūnistu varā pārtrauca konventa darbību, Gundegas krāsas nesa 330 Latvijas universitātes studentes un filistres. Pēc kaŗa brīvajā pasaulē bija apzinātas 120 gundegas un līdz šim laikam nākušas klāt 270 jaunas locekles. Pašreiz brīvajā pasaulē ir 390 gundegu.

Pēc pārskata, kuŗu nolasīja Māra Kundrāte, sekoja apsveikumi ar ziediem, veltēm un laba vēlējumiem. Rakstveida apsveikumus nolasīja sekretāre Ramona Atteka. Pēc akta gundegas paciņāja visus ar vīnu un cepumiem, un draudzīgā noskaņā sapazinās viesi no tuvienes un tālienes.

Svētku ballē Park Plaza viesnīcā ieradās 200 dalībnieku, bet svētku komeršā 3. novembrī piedalījās 90 gundegu.

Kopš Rīgas laika tik kuplā skaitā gundegām reti bija izdevies pulcēties. Šoreiz gundegas tikās, sākot ar dibinātājām, kuŗas bija studentes pirms 45 gadiem, līdz jaunajai audzei, kuŗa tikai šoruden sāka studiju gaitas. Priekā, sirsnībā un draudzībā tika pārrunāta pagātne, tagadne un nākotne, un uguns, kas kvēlo gundegu sirdīs, uzliesmoja vēl spožāk.

I. A.

Kanadietes atziniba

Laikam visvairāk kanadiešu atsevišķo interesentu — 12 dāmu un kungu — 2. un 3. novembrī latviešu saimniecisko darbinieku skatē Latviešu namā bija pulcinājis Austras modes salons, īpašniecei A. Vītoliņai demonstrējot jaunākos un īpatākos tērpu modeļus. Kanadiešu dāmas, kuŗu vidū bija arī vairākas šī salona pastāvīgās klientes, par redzēto bija tik sajūsmināta, ka apbēra darinātāju komplimentiem gan personīgi, gan rakstveidā.

Kā arī latviešu dāmām zināms, smalkākajos modes salonos tērpus nešuj, bet „rada", un nerunā par kleitām, bet „radību" (tikai nevajag šo vārdu lietot daudzskaitlī, jo tas atkal ir pavisam kas cits...), par kuŗu salona apmeklētājas vēl ilgi pēc tam pie kafijas tases aizrāvušās jūsmo.

Pie A. Vītoliņas pastāvīgām klientēm pieder vairākas turīgas dāmas no pārtikas vielu koncerna Loblava vadības aprindām Kanadā, ieskaitot arī Kanadas koncerna galvenā direktora miljonāra Metkalfa dzīvesbiedrī, bet savus tērpus pastāvīgi pie viņas šūdina šīs firmas direktora G. Trentira kundze. Minētā dāma pēc izstādes atsūtīja A. Vītoliņai sirsnīgu pateicības un atzinības vēstuli, kuŗā bez skaistiem personīgiem komplimentiem par melni balto modeli izteikts arī apbrīns par Latviešu namu un latviešu uzņēmēju vispārējiem sasniegumiem. Citējam šo izvilkumu:

„Nevaru nemaz izteikt, cik ļoti priecājāmies redzēt namu, ko latvieši ieguvuši; ceram tajā vēl atgriezties un pamatīgāk apskatīt visu. Bija satraucošs pārdzīvojums vērot, ko jaudis, kas Kanadā ir tik īsu laiku, spējuši sasniegt. — Mēs arī labi protam novērtēt, cik daudz darba tas prasījis, lai spētu iekārtot izstādi kā šo. — — Modes skate ir bijusi liela darba rezultāts, bet tā arī bija patiešām iespaidīga."

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited

491 College St., Toronto 4, Ont.

Telef. 924-2775

maksā

5% par noguldījumiem

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrības, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDIŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl 12 — 8 vakarā, sestdienās no pl. 9 — 1 dienā.

ANDREJSONS

APDROŠINA

463-7313

Klausieties

speciāli LATVIJAS VALSTS SVĒTKIEM

veltītu radio raidījumu svētdien, 17. nov., pl. 2.45 — raid. WHLD 1270 viļņa garums.

PATEICĪBA

Izsaku visdziļāko pateicību visiem, kuŗi piedalījās mana vīra pēdējā gaitā: mācītājam Pavasara kungam, draudzes dāmu komitejai, Daugavas vanagiem un vanadzēm, Latviešu kreditsabiedrībai un visiem, visiem par skaistajiem ziediem un līdzjūtību. Sirsnīgs paldies!

L. Āboliņa

DR. JURIS PRIEDĪTIS

Jaunā adrese ar šāgada 4. novembri

668 Coxwell Ave., Suite 305 (dienvidos pie Danforth)

Toronto 12, tālr. 463-6311

TORONTO ZIŅAS

● Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres sarīkojumu virkni ievadīja tēlotājmākslas izstādes atklāšana Sv. Jāņa baznīcas telpās. Izstāde turpināsies līdz 18. novembrim un atvērta darbdienās no plkst. 6—9 vakarā, bet svētdienās no plkst. 1—8 vakarā. — 15. novembrī plkst. 8 vakarā Ontario karaliskajā mūzejā provinces sociālo un ģimenes lietu ministrs Dž. Jaremko atklās latviešu daiļamatniecības un senlietu izstādi. Pēm tam turpat notiks LNAK gadskārtēji rīkotā valstssvētku pieņemšana. Izstāde turpināsies līdz 7. decembrim. — Latvijas valstssvētku akts un koncerts notiks 17. novembrī plkst 5 pēcpusdienā Maseja hallē, kur galveno runu teiks Kanadas transporta ministrs P. Heljers. Koncertā piedalīsies apvienotais Toronto, Hamiltonas un Londonas latviešu koris un simfoniskais orķestris diriģenta A. Purva vadībā, soprāns Maiga Dežardēna un baritons Pēteris Geistauts. — 17. novembrī plkst. 11 dienā visu ev.lut. draudžu kopīgs valstssvētku dievkalpojums notiks Sv. Andreja baznīcā.

● Sakarā ar Latvijas dibināšanas 50 gadu atceri Toronto radioraidītājs CHFI sniegs īpašu raidījumu 17. novembrī no plkst. 9.30—10 vakarā uz viļņu gaŗuma 98,1, bet 18. novembrī no plkst. 10.30—11 vakarā uz viļņu gaŗuma 630. Līdzīgu programmu sniegs arī radioraidītājs CHIN 17. novembrī no plkst. 7.30—8 rītā uz viļņu gaŗuma 1540, bet no plkst. 4.30—5 pēcpusdienā uz viļņu gaŗuma 101. Trešais Toronto raidītājs CGRT īpašu raidījumu uz viļņu gaŗuma FM 93.1 savukārt sniegs 18. novembrī plkst. 8 vakarā.

● Anglijas latviešu mākslinieka Arnolda Mazīša gleznu izstāde, kuŗu 10. novembrī atklāja DV namā, izpelnījusies plašu interesi. Jau pirmajās dienās no izstādītajām 57 gleznām pārdotas 12, bet nepārdodamas ir 3 gleznas. Izstāde turpināsies līdz 17. novembrim un atvērta darbdienās no plkst. 5—9 vakarā, sestdienā un svētdienā no plkst. 2—9 vakarā.

● Anglijas latviešu dziedone Gaida Trēziņa 17. novembrī plkst. 11 dienā kuplinās Sv. Andreja draudzes dievkalpojumu ar dziesmām, tāpat Mirušo piemiņas dievkalpojumu 24. novembrī plkst. 11 dienā. Gaidas Trēziņas laicīgais koncerts notiks 7. decembrī plkst. 7 vakarā Sv. Andreja baznīcas zālē.

● Jāņa Krūmiņa—Krūma otru patstāvīgu gleznu izstādi Latviešu namā atklās 23. novembrī plkst. 2 pēcpusdienā. Tā turpināsies līdz 1. decembrim un būs darbdienās atvērta no plkst. 4 — 8 vakarā, bet sestdienās un svētdienās no plkst. 12 — 8 vakarā. Skatē būs 50 darbu eļļā — allegorijas, simboliski tēlojumi un dzimtenes ainavas. J. Krūmiņš—Krūms sāka gleznot jau pirms pirmā pasaules kaŗa Tiflisā, Krievijā. Latvijas neatkarības laikā viņš bija dzirnavnieks, otra pasaules kaŗa beigu posmā nokļuva Zviedrijā, no kurienes 1951. gadā ieceļoja Kanadā, atsākot gleznošanu. Izstāde notiek sakarā ar viņa 85 dzīves gadiem, kuŗi piepildījās 5. oktobrī.

● Jaunatnes pulciņa Staburags balle „7963" 9. novembrī Latviešu namā bija pulcinājusi ap 120 dalībnieku, kas citīgi nodevās deju priekiem. Pulciņa dalībnieki pašreiz citīgi izplata ieejas kartes DV teātŗa Kanadā iestudētās lugas „Pieci stabi" pēdējai izrādei Toronto, kas notiks 23. novembrī plkst. 6 vakarā Bickford Park vidusskolas zālē (pie Christie pazemja pieturas). Bez DV grāmatnīcas Latviešu namā, ieejas kartes iegādājamas arī pie Staburaga valdes locekļiem un pr-ža Dāvja Maksiņa (3 Walter St., Toronto 13, tālr. 691-7618). Viņam pieprasāma arī Anša Tipāna ierunātā skaņu plate „Veltījums Latvijai", kuŗas cena ir 5,50 dol.

HAMILTONA

● Latviešu biedrības rīkoto Mārtiņvakaru 9. novembrī atklāja dāmu komitejas pr-ce L. Vilka, uzrunas nobeigumā aicinot apmeklētājus pie Mārtiņu gaŗdumu galda. Biedrības pr-ks R. Kreišmanis apveltīja ar grāmatu 70-gadnieku H. Tēraudu. Vakara stundas aizritēja dziesmās, starp kuŗām J. Vilka sniedza deklamācijas, bet H. Vilks stāstīja par savu vasaras ceļojumu pa Spāniju, Italiju un Angliju, stāstījumu papildinot ar krāsu diapozitīviem.

● 18. novembrī plkst. 8.30 vakarā Skott Park vidusskolā notiks īpašs etnografisks vakars, kas domāts cittautiešu iepazīstināšanai ar latviešu kultūru un mākslu. Programmā, kuŗu pieteiks angļu valodā; piedalīsies meiteņu kvintets Rota, Toronto tautas deju kopa Diždancis un koklētāju ansamblis Alsunga. Līdzīgā nolūkā 22. novembrī Latviešu biedrības namā notiks preses konference vietējiem radio, televīzijas un laikrakstu pārstāvjiem. BSK

PIRMAIS DV JAUNATNES SALIDOJUMS

Kā jau ziņots, 23. novembrī DV namā Toronto savā pirmajā salidojumā pulcēsies DV jaunieši no 10 tuvākajām DV nodaļām, lai kopīgās pārrunās, nodarbībās un izpriecās ne vien savstarpēji sapazītos, bet arī iepazītos ar Kanadas DV valdes un tās jaunatnes nozares darbiniekiem un uzklausītu viņu nākotnes plānus un ieceres.

Salidojums sāksies plkst. 12 dienā ar kopīgām pusdienām. Laikā no plkst. 1—4.30 pēcpusdienā paredzēti īsi referāti, diskusijas, spēles un iepazīšanās ar lietuviešu autora A. Landsberģa lugas „Pieci stabi" pamatdomu. Sai laikā arī apbalvos uzvarētājus DV rīkotajā rakstu darbu sacensībā jaunatnei. Referenti būs māc. Ā. Čops, Kanadas DV valdes pr-dis E. Krūka, jaunatnes nozares vadītājs E. Ozols un jaunatnes nozares referente Tonija Krūka. Jaunie DV teātŗa Kanadā dalībnieki īsās improvizācijās rādīs teātŗa studijas pirmajā posmā apgūto. Pēc kopīgām vakariņām visi salidojuma dalībnieki dosies uz Bickford Párk vidusskolu, lai noskatītos „Piecu stabu" izrādi, tad atgriezīsies DV namā, kur pašu jauniešu kapella rūpēsies par deju mūziku. Šai salidojuma saviesīgajā daļā var piedalīties visi ieinteresētie jaunieši, neatkarīgi no tā, vai ir piederīgi pie DV saimes.

Kauadas DV valde aicina visas nodaļas sekmēt šo pirmo DV jauniešu salidojumu, mudinot savus jauniešus to apmeklēt un palīdzot nokārtot transporta jautājumu.

T.

Studenšu korporācijas Gundega prezidijs pie atjaunotā vapeņa: no kreisās — viceseniore Māra Kundrāte, seniore Ida Amoliņa un sekretāre Ramona Atteka.

LATVIJAS VALSTS DIBINĀŠANAS 50 G. ATCERES SARĪKOJUMI TORONTO

LATVIEŠU TĒLOTĀJAS MĀKSLAS IZSTĀDE

Sv. Jāņa baznīcas zālē, 200 Balmoral Ave. Atvērta darbdienās no plkst. 6—9 vak., sestdienās un svētdienās no plkst. 1 dienā līdz 8 vak.

LATVIEŠU DAIĻAMATNIECĪBAS UN SENLIETU IZSTĀDE

Ontario Karaliskajā mūzejā, Avenue Rd. — Bloor St. Izstādi 15. nov. plkst. 8 vak. atklās Ontario valdības ministrs John Yaremko. Atklāšanā ieeja ar ielūgumiem. Izstāde atvērta publikai katru dienu no 16. nov. līdz 7. decembrim.

LNAK RĪKOTĀ VALSTSSVĒTKU PIEŅEMŠANA

Ontario Karaliskajā mūzejā piektdien, 15. nov., plkst. 9 vak. Ieeja ar ielūgumiem.

VALSTSSVĒTKU AKTS UN KONCERTS

svētdien, 17. nov., plkst. 5 p.p. (noteikti) Maseja zālē, Shuter un Victoria St. Galvenais runātājs Kanadas transporta ministrs P. Hellyer. Koncertā piedalīsies: Apvienotais Toronto, Hamiltonas un Londonas latviešu koris, simfoniskais orķestris 50 instr. sastāvā, solisti — Maiga Dežardēna, soprāns, un Pēteris Geistauts, baritons. Diriģents Arvids Purvs. Ieeja pret ziedojumiem, sākot ar $2.00.

RADIORAIDĪJUMI

CHFI = FM — (98.1)
17. nov. no plkst. 9.30 — 10 vakarā
CHFI = AM — (6.30)
18. nov. no plkst. 10.30 — 11 vakarā
CHIN = AM — (1540)
17. nov. no plkst. 7.30 — 8 rītā
CHIN = FM — (101)
17. nov. no plkst. 4.30 — 5 pēcpusd.

Rīcības komiteja

Tautību izst

Jau vairākus gadus Čikagas pilsētas valdes atbalstā katru rudeni plašajās Navy Pier hallēs notiek plaša tautību izstāde — tirdziņš, kuŗā katra etniskā grupa izstāda un pārdod savus tautiskos izstrādājumus un ēdienus. Telpu īri sedz pilsētas valde, bet izstādi oficiāli atklāj pilsētas galva. Tiek izraudzīta arī katras tautības pārstāve, no kuŗām savukārt ievēl izstādes karalieni. Latviju šogad pārstāvēja Kr. Barona latviešu skolas audzēkne Laura Birkena.

Izstādē piedalījās 38 tautības. Latviešu novietni, kuŗa atradās pirmā pie ieejas, jau otru gadu pēc kārtas iekārtoja Kr. Barona latviešu skola Čikagā. Pēc mākslinieka O. Jēgena meta gaumīgi sakārtotus varēja redzēt audumus, rotas, keramikas, ādas un koka izstrādājumus. Ne visai labvēlīgi pašā stūrī bija novietota Eiropas karte, tā ka daudziem interesentiem bija krietni jāsnaikstās, lai saskatītu Latvijas ģeografisko novietojumu. Ievērojot lielo apmeklētāju skaitu un dzīvo interesi, kādu tie parādīja katrai novietnei, varēja vēlēties kādu nozīmīgu dekorējumu, īpaši šogad, kad atzīmējam Latvijas dibināšanas 50 gadu atceri. Tā, piemēram, čechoslovaki ļoti iespaidīgi parādīja savu agrāko valsti ar skaistiem skatiem un izstrādājumu bagātību, bet pašreizējo — ar drūpu kaudzē nosviestu, dubļainu kāju samītu karogu. Visam pāri brīdinātājs uzraksts: „Sargaities no komūnisma!" Arī lietuvieši bija atzīmējuši savus neatkarības gadus un komūnisma okupācijas datumu.

Latviešu daiļamatniecības novietnes eksponātus bija sagādājuši A. Sampiņa un A. Telle, tech-

nisko iekārtoju
Feldmanis, A. G
Viļumsons, brīvu
vis J. Mežmalis,
tošanas izdevumu
latviešu organiz
Novietnē dežūrē

PRESES

Latviešu prese
trālās valdes sēdē
jorkā priekšsēža,
pārrunāja latviešu
ses darbinieku ko
nu, kā arī nolēm
rības biļetenu

Kongresu nolē
rāk par nākošā
tu un laiku izvē
telpu īrēšanas i
nākošā gada 1.
das kopa rīko 20
nas jubileju ar
mu, kongress ne
ni, lai netraucēt

Kongresā var
kai Preses bied
lūgti viesi, tas s
pēcpusdienā un
svētdienas pusd
tā paredzot refe
nas par preses
poblēmām. Kād
notikt literārs
košajā sēdē 13.
locekļiem jāiesn
mi kongresa da
dāšanai un tech
bu kārtošanai.

Pārrunās Milv
nu laikā ar biedr
kontinenta kopu
skaidrojās, ka s
piecīešams, lai
dus viedokļus, p

Augšējā uzņēmumā: Tautību izstādē Čikagā lat
„ēdienu punktā" apmeklētājus apkalpo Z. Velkme.
viešu novietnes darbinieki (no kreisās) A. Telle,
ra Birkena (Miss Latvija), Čikagas pilsētas galva
Kalunds.

VIENREIZĒJA IZDE

Starptautiskai firmai vajadzīgas divas pieau
kuŗas apmācīs par tirdzniecības pārstāvjiem, 1
cības mašīnas ar mācību (referenču) materiāli

Par vietām, kuŗas jāapmeklē, tiek gādāts. $1
priekšu, uz komisijas lēses.

Lūdz zvanīt Mr. BERGER, tel. 366-

Vislabākie novēlējumi mūsu autoriem, k
mūsu darba atbalstītājiem

LATVIJAS VALSTS
50 GADU PASTĀVĒŠANAS SV

Apgāds un sain
IMANTA

Mosekaeret 6, Bagsvaerd Copenhagen

...Ō ZIŅAS

...ules kaŗa beigu posmā nokļu... Zviedrijā, no kurienes 1951. ...dā ieceļoja Kanadā, atsākot ...eznošanu. Izstāde notiek saka... ar viņa 85 dzīves gadiem, kuŗi ...epildījās 5. oktobrī.

Jaunatnes pulciņa Staburags ...lle „7963" 9. novembrī Latvie... namā bija pulcinājusi ap 120 ...lībnieku, kas cītīgi nodevās de... priekiem. Pulciņa dalībnieki ...šreiz cītīgi izplata ieejas kar... DV teātŗa Kanadā iestudētās ...as „Pieci stabi" pēdējai izrā... Toronto, kas notiks 23. no...mbrī plkst. 6 vakarā Bickford ...rk vidusskolas zālē (pie Chris... pazemja pieturas). Bez DV ...matnīcas Latviešu namā, ie...s kartes iegādājamas arī pie ...buraga valdes locekļiem un ...ža Dāvja Maksiņa (3 Walter ..., Toronto 13, tālr. 691-7618). ...am pieprasāma arī Anša Ti...a ierunātā skaņu plate „Vel...ums Latvijai", kuŗas cena ir ... dol.

HAMILTONA

Latviešu biedrības rīkoto ...rtiņvakaru 9. novembrī atklā... dāmu komitejas pr-ce L. Vilka, ...unas nobeigumā aicinot ap...klētājus pie Mārtiņu gardumu ...da. Biedrības pr-ks R. Kreiš...nis apveltīja ar grāmatu 70-...nieku H. Tēraudu. Vakara ...ndas aizritēja dziesmās, starp ...ām J. Vilka sniedza deklamā...as, bet H. Vilks stāstīja par sa... vasaras ceļojumu pa Spāniju, ...iju un Angliju, stāstījumu pa...ināot ar krāsu diapozitīviem. ...18. novembrī plkst. 8.30 vaka... Skott Park vidusskolā notiks ...šs etnografisks vakars, kas do...s cittautiešu iepazīstināšanai ...latviešu kultūru un mākslu. ...grammā, kuŗu pieteiks angļu ...bā, piedalīsies meiteņu kvin... Rota, Toronto tautas deju ...a DižDancis un koklētāju an...blis Alsunga. Līdzīgā nolūkā ...novembrī Latviešu biedrības ...nā notiks preses konference ...ējiem radio, televīzijas un ...rakstu pārstāvjiem. BSK

...IRMAIS DV 'JAUNATNES SALIDOJUMS

...ā jau ziņots, 23. novembrī DV ...nā Toronto savā pirmajā sa...jumā pulcēsies DV jaunieši ...10 tuvākajām DV nodaļām, ...kopīgās pārrunās, nodarbībās ...izpriecās ne vien savstarpēji ...ažītos, bet arī iepazītos ar Ka...as DV valdes un tās jaunat... nozares darbiniekiem un uz...ņsītu viņu nākotnes plānus un ...res.

...alidojums sāksies plkst. 12 ...nā ar kopīgām pusdienām. ...kā no plkst. 1—4.30 pēcpusdie... paredzēti īsi referāti, diskusi... spēles un iepazīšanās ar lie...ešu autora A. Landsberģa lu... „Pieci stabi" pamatdomu. Šai ...ā arī apbalvos uzvarētājus ...rīkotajā rakstu darbu sacen... jaunatnei. Referenti būs ...c. Ā. Čops, Kanadas DV val... pr-dis E. Krūka, jaunatnes ...res vaditājs E. Ozols un jau...nes nozares referente Tonija ...ka. Jaunie DV teātŗa Kanadā ...bnieki īsās improvizācijās rā... teātŗa studijas pirmajā pos... apgūto. Pēc kopīgām vaka...m visi salidojuma dalībnieki ...es uz Bickford Pārk vidussko...lai noskatītos „Piecu stabu" ...di, tad atgriezīsies DV namā, ...pašu jauniešu kapella rūpē... par deju mūziku. Šai salido...a saviesīgajā daļā var pieda...s visi ieinteresētie jaunieši, ...kārīgi no tā, vai ir piederīgi ...DV saimes.

...auadas DV valde aicina visas ...ļas sekmēt šo pirmo DV jau...u salidojumu, mudinot savus ...ņiešus to apmeklēt un palī... nokārtot transporta jautā...u. T.

...S

...ALIDIJUMI ...1)
...kst. 9.30 — 10 vakarā ...30)
...kst. 10.30 — 11 vakarā ...40)
...kst. 7.30 — 8 rītā ...01)
...st. 4.30 — 5 pēcpusd.

Rīcības komiteja

Tautību izstāde Čikagā

Jau vairākus gadus Čikagas pilsētas valdes atbalstā katru rudeni plašajās Navy Pier hallēs notiek plaša tautību izstāde — tirdziņš, kuŗā katra etniskā grupa izstāda un pārdod savus tautiskos izstrādājumus un ēdienus. Telpu īri sedz pilsētas valde, bet izstādi oficiāli atklāj pilsētas galva. Tiek izraudzīta arī katras tautības pārstāve, no kuŗām savukārt ievēl izstādes karalieni. Latviju šogad pārstāvēja Kr. Barona latviešu skolas audzēkne Laura Birkena.

Izstādē piedalījās 38 tautības. Latviešu novietni, kuŗa atradās pirmā pie ieejas, jau otru gadu pēc kārtas iekārtoja Kr. Barona latviešu skola Čikagā. Pēc mākslinieka O. Jēgena meta gaumīgi sakārtotus varēja redzēt audumus, rotas, keramikas, ādas un koka izstrādājumus. Ne visai labvēlīgi pašā stūrī bija novietota Eiropas karte, tā ka daudziem interesentiem bija krietni jāsnaikstās, lai saskatītu Latvijas ģeografisko novietojumu. Ievērojot lielo apmeklētāju skaitu un dzīvo interesi, kādu tie parādīja katrai novietnei, varēja vērēties kādu nozīmīgu dekorējumu, īpaši šogad, kad atzīmējam Latvijas dibināšanas 50 gadu atceri. Tā, piemēram, čechoslovaki ļoti iespaidīgi parādīja savu agrāko valsti ar skaistiem skatiem un izstrādājumu bagātību, bet pašreizējo — ar drupu kaudzē nosviestu, dublainu kāju samītu karogu. Visam pāri brīdinātājs uzraksts: „Sargaities no komūnisma!" Arī lietuvieši bija atzīmējuši savus neatkarības gadus un komūnisma okupācijas datumu.

Latviešu daiļamatniecības novietnes eksponātus bija sagādājuši A. Sampiņa un A. Telle, technisko iekārtojumu veikuši R. Feldmanis, A. Grundšteins un J. Viļumsons, brīvu transportu devis J. Mežmalis. Novietnes iekārtošanas izdevumus sedza Čikagas latviešu organizāciju apvienība. Novietnē dežūrēja Kr. Barona latviešu skolas audzēkņi, sniegdami paskaidrojumus par Latviju. Ēdienu novietni pārzināja skolas prezidija locekles I. Jaremko, Z. Velkme un A. Grīnberga ar palīdzēm. Visus produktus bija ziedojuši skolēnu vecāki. I. Š.

Augšējā uzņēmumā: Tautību izstādē Čikagā latviešu novietnes „ēdienu punktā" apmeklētājus apkalpo Z. Velkme. — Apakšā: Latviešu novietnes darbinieki (no kreisās) A. Telle, A. Birkens, Laura Birkena (Miss Latvija), Čikagas pilsētas galva R. Dēlijs un R. Kalunds. Foto: A. Birkens

PRESES ĻAUDĪM BŪS SAVS IZDEVUMS

Latviešu preses biedrības centrālās valdes sēdē 8. novembrī Ņujorkā priekšsēža V. Irbes vadībā pārrunāja latviešu literātu un preses darbinieku kongresa sarīkošanu, kā arī nolēma atjaunot biedrības biļetenu „Brīvais Vārds".

Kongresu nolēma rīkot ne ātrāk par nākošā gada vasaru, vietu un laiku izvēloties atkarā no telpu īrēšanas iespējām. Tā kā nākošā gada 1. novembrī Kanadas kopa rīko 20 gadu pastāvēšanas jubileju ar plašu programmu, kongress nevar notikt rudenī, lai netraucētu šo sarīkojumu.

Kongresā varēs piedalīties tikai Preses biedrības biedri un lūgti viesi, tas sāktos piektdienas pēcpusdienā un turpinātos līdz svētdienas pusdienai, darba kārtā paredzot referātus un pārrunas par preses un literātūras problēmām. Kādā vakarā varētu notikt literārs sarīkojums. Nākošajā sēdē 13. decembrī valdes locekļiem jāiesniedz priekšlikumi kongresa darba kārtas izstrādāšanai un tehnisko priekšdarbu kārtošanai.

Pārrunās Milvokos Preses dienu laikā ar biedriem un Amerikas kontinenta kopu pārstāvjiem noskaidrojās, ka šāds kongress nepieciešams, lai skaidrotu dažādus viedokļus, pārrunātu latviešu preses izdevumus svešumā, preses brīvības faktiskās iespējas un citas problēmas, pēc tam pieņemot vadlīnijas, atzinumus un rezolūcijas.

Preses biedrība savā laikā izdeva informācijas biļetenu „Brīvais Vārds", kas pēc 7. numura iznākšanas 1964. gadā apstājās biedru intereses trūkuma dēļ. Ir neparasti, ka preses darbinieki spēj pierakstīt avīzes un žurnālus, bet pašiem sava izdevuma nav. Ar nākošo gadu biļetens, kuŗu bez maksas apņēmies iespiest Tilta apgāds, atkal iznāks četras reizes gadā 8 lappušu apmērā. To piesūtīs visiem Preses biedrības biedriem un atsevišķām personām, kas to vēlēsies. ASV biedriem biļetena maksu pieskaitīs biedru naudas maksājumiem, kas arī turpmāk būs 4 dol. gadā. Pārējās kopas pieteikušas ziedojumus pārsūtīšanas izdevumu segšanai. Par biļetena galveno redaktoru valde apstiprināja priekšsēdi V. Irbi, par redakcijas sekretāru K. Ķezberu, bet redaktrisi R. Gāli un atsevišķo kopu izraudzītus pārstāvjus. Pirmā savu pārstāvi jau pieteikusi Austrālijas kopa — E. Silkalnu.

Vācijas kopas iekārtotais latviešu grāmatu stends Frankfurtes mesē izpelnījies atzinīgas apmeklētāju kritikas un rādīts vācu televizijā. Stendu iekārtojis A. Sīlis, galvenokārt ar savām personīgajām grāmatām. Austrālijas kopa izdevusi latviešu autoru daiļdarbu serijas 8. grāmatu — Elzas Ābeles romānu „Ar saknēm izrautie". Ņujorkā atsāktas pelikānu sanāksmes ar pārrunām par amerikāņu teātri. Janvārī paredzēta pelikānu kokteiļu pēcpusdiena ar priekšnesumiem, to pabeidzot ar deju.

Valde atzina, ka biežāk organizējami literāri sarīkojumi, kur vien tas iespējams. Tie veicinātu jaunradi latviešu literātūrā, jo dotu rakstniekiem iespēju biežāk lasīt savus pēdējā laika darbus, nododot tos publikas atsauksmei. V. I.

Godinot lāčplēšus, Toronto DV nodaļas gadasvētkos jaunā vanadze Anita Medne pasniedz ziedus Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗim kapt. E. Kuršinskim. Foto: J. Ligers

KAD PRESES ĻAUDIS . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

cēliens. Tas atkal pulcināja daudz ļaužu. V. Irbe teica, — vairāk nekā Ņujorkā.

Rakstnieku latviešiem netrūkst. Viņi labprāt arī lasa, ja ir kāds, kas klausās. Un šoreiz tādi bija, pilna zāle. Milvokieši ciena rakstniekus no tālienes, kā Birutu Senkēviču, Ritu Gāli u. c. Bet nenoniecina arī savējos.

Bija laba dzeja. Bet cilvēki lasa prozu, — teica K. Ķezbers. Bet ko lasīja V. Zeps? Citi aplaudēja, jo viņš ātri beidza. Citi nezināja, ko darīt. No pārsteiguma tiem palika mutes vaļā.

Cēlienu vadīja Zane Zemdega. Citi teica: nu viņa parādīs velnu. Bet viņa parādīja tikai rakstniekus un dzejniekus, gan apbalvotos, gan vēl apbalvojamos. Bet velnu ne.

Janīna Babre piedāvāja savu jauno dzejoļu grāmatu. Cilvēki pirka. Stāstīja, ka pat amerikāņi to pērkot. Un nopirkuši priecājoties, ka nebūšot jālasa... „Te ir žurnālists Alberts Raidonis. Viņš uzrakstīja manu grāmatu," kādam stāstīja Janīna Babre. „Nē, kundze, ne uzrakstīja, tikai pārrakstīja, uz mašīnas," steidzās papildināt pats Raidonis.

Rita Gāle apgrozījās publikā ar „Preses pīli" padusē. Prominentākiem gariem bija atļauti autografi uz pīles galvas. Hugo Skrastiņš jau bija pazudis. Citi melsa, ka jaunais „Tilta" numurs jālaižot mašīnās. Neesot laika ilgi priecāties. A. Rupainis sēdēja tautas vidū un gudri domāja. Viņš vēroja un vērtēja citu spējas, bet pats pie vārda šoreiz netika. R. Čaks dzēra daudz kafijas un bija klusāks nekā ballē. A. Vinčels pašapmierināti smaidīja, ieguvis jaunu redaktrisi Čikagai — šarmanto Ilzi Šīmani, mākslinieka kundzi. Arī Čikagas - Milvoku preses kopas priekšnieks K. Ķezbers jutās visai apmierināts kā cilvēks, kas kaut ko labu zdarījis. Viņš uzsita uz pleca J. Rumpēteram un tēviškīgi noteica: „Tagad tev vajadzīga pāris nedēļu atpūta..."

Un ar to Preses dienas bija beigušās. Jēkabs Garoza

Drosme un ticība

(Pārnesums no 1. lpp.)

Bet nekas nerodas pats no sevis. Nevienas tautas brīvību nav izcīnījušas citas tautas. Mūsu tautas grūtais liktenis tagadējos apstākļos tēvzemē ir izturēt svešas varas varmācību, spaidus un pazemojumus, bet mums, kas esam politiskie bēgļi, sevišķi tai paaudzei, kuŗu izaukļējusi latviešu zeme, ir bez atrunāšanās jādara sava daļa, gādājot, lai brīvā pasaule neaizmirst mums nodarīto netaisnību.

Kamēr pastāv cilvēku organizēta sabiedrība, ir bijuši apspiedēji un apspiestie. Kur ir apspiedēji un apspiestie, neizbēgama un nenovēršama ir apspiesto cīņa pret apspiedējiem. Laikam ejot un apstākļiem mainoties, ir mainījušās arī apspiešanas metodes. Mainoties apspiešanas metodēm, savukārt mainās arī pretošanās metodes. Bet mērķis, par kuŗu apspiestie cīnās, ir palicis negrozīgs: tā ir brīvība. Brīvība apspiestajiem cilvēkiem, brīvība apspiestajām tautām lemt un noteikt pašām savu likteni.

Šīs cīņas process, kaut arī klusā veidā, norisinās mūsu tēvzemē. Ar izsmalcinātākām policijas varas metodēm un propagandu apspiedēji cenšas iznīcināt mūsu tautas brīvības ilgas un nacionālo identitāti. Ar apbrīnojamu sīkstumu mūsu tauta pretojas šiem zemiski ļaunprātīgajiem okupācijas varas centieniem. Cik ilgi vēl šī cīņa turpināsies un kas paliks uzvarētājs, ir nākotnes noslēpums. Bet — ja vēsturi ar tās piemēriem varētu uzskatīt par vadoni nākotnes noslēpumu atminēšanai, tad mums ir pamats ticēt, ka mēs kopā ar daudzajām citām Pad. savienības apspiestajām tautām nokratīsim nīsto jūgu. Pagātnes notikumi rāda, ka neviena imperija, kuŗa dibināta ar varas palīdzību un balstījusies uz varu, apspiežot tautas un cilvēkus, nav bijusi nesagraujama. Pad. savienība ir, varbūt, cilvēces vēsturē viena no nežēligākajām netaisnības un varmācības imperijām, tādēļ tās mūžam jābūt arī īsākam. Nemieri pašā Pad. savienībā un sacelšanās pret Maskavas varu satelītu zemēs ir nepārprotamas zīmes, kuŗas vēstī šīs sarkanās imperijas bojā eju.

Šie apsvērumi dod pamatu pārliecībai, ka mūsu ceribas nav veltīgas un ka ar piesardzīgu neatlaidību mēs tuvosimies mūsu kopīgajam mērķim. Iegaumēsim no jauna, ieejot Latvijas neatkarības pasludināšanas otrā simtgades pusē, prezidenta Kārļa Ulmaņa vārdus, ar kuŗiem viņš raksturoja tautas un pirmās pagaidu valdības panākumu noslēpumu brīvības cīņu laikā: tautas lielais spēks bija drosme un ticība. Arī tagad un nākotnē šīs cildenās īpašības mums būs nepieciešamas, lai šī paaudze grūtību pārvarēšanas gribā un mākā varētu cienīgi nostāties blakus tai paaudzei, kuŗa pirms piecdesmit gadiem radīja neatkarīgo Latviju.

DIENĀS SENAJĀS

(Pārnesums no 2. lpp.)

mies tālāk. Pat mani lielie zābaki kļuvuši viegli.

Apstājamies pie kādām mājām. Instruktori aicina pieteikties sevišķam uzdevumam. Esot nepieciešami vismaz 30 vīri. Ir tā kā bailes, bet kauns atteikties. Tādēļ pieteicos.

Esam 32 kaŗavīri un viens civilists. Pēdējais ir ceļvedis un arī bruņojies ar šauteni. Sasēžamies piecos pajūgos un braucam pa maziem ceļiem, cauri mežiem un klajumiem, pa ielejām, pāri uzkalniem. Sasniedzam lielu šķūni, kuŗā pametam pajūgus. Patālu redzams koku puduris ar it kā paslēptām ēkām. Sakārtojamies ķēdē un soļojam ēku virzienā. Vakars, visapkārt klājas tumsa. Pa labi dzirdama vienmuļa ratu rībona un saruna. Šķiet, vācu valodā. Ejam pa melnu uzartu tīrumu. Pēkšņi acu priekšā iznirst divstāvu māja, iekšā uguns. Uz klauvējienu durvis neatveras, bet dzirdam paskaidrojumu, ka bermontieši esot pilī, dienvidu pusē.

Priekšā sēta, mūsu ķēde izjūk, troksnis. Esmu pārliecināts, ka ienaidnieka šeit vairs nav. Prāts pavisam mierīgs, domas klīst tālumā. Tomēr drīz atskan šāvieni. Arī mēs šaujam, skrienam, urrajam un pēc maza brīža esam pilī. Iegūstam vienu gūstekni: jaunu, sīciņu, izbailu pārņemtu vācieti, manā vērtējumā ap 17 gadu vecu; bez tam lēpnu zirgu, mīnmetēju, dažus sikus ieročus, katram pa kaŗavīru segai un grāmatas no barona bibliotēkas pēc izvēles.

Nakts paiet drudžaini, bez kārtīgas atpūtas, bieži trauksmes, apšaudīšanās. Patīkamā atmiņā palikušas karaliskās vakariņas pēc atgriešanās pilī no pirmās trauksmainās sardzes stundas. Savā mūžā nekad neesmu ar tādu baudu izjutis ēdiena garšu. Neņemos spriest, vai gatavotāja pavārmāksla, vai arī izsalkums tam iemesls. Vēl tagad saskrien siekalas mutē, ja iedomājos šo lielisko maltīti.

Nonākam Vecaucē. Tā izrādās gala punkts mūsu sirojumam. Dienas pelēcīgas, vienmuļas. Mūs sāk pamazām drest. Vienīgais prieks ir vakara stundās iegriezties vietējā konditorejā, kur brīnišķīgas āboliņkūkas un bieži apkalpo jauka, simpatiska jaunava. Labi, ka mans draugs saņem naudas papildinājumu no mājām, citādi nevarētu kūkas bieži atļauties. Ja tomēr nauda maciņā tuvojas izsīkumam, iepriekš dodamies izlūkgājienā. Tikai tad, ja caur logu pavīd mums patīkamās jaunavas tēls, veram konditorejas durvis.

Kādā vakara stundā nolemjam pārbaudīt savas spējas āboliņkūku ēšanā: rīkojam sacensību. Noteikumi: piedalāmies tikai mēs divi, ne vairāk, sacensības laiks beidzas reizē ar konditorejas slēgšanu, drīkst piedzert pienu, zaudētājam jāmaksā par abiem. Uzvarētāja godalga — brīva izēšanās sacensībā. Varu būt apmierināts, esmu uzvarējis — spējis apēst vienu kūku vairāk nekā otrs sacensonis.

Pēc pāris nedēļām Vecauci atstājam un braucam uz Rīgu. Bermonta laiks ir galā.

Jānis Brāns

SAVIENOTAJĀS VALSTIS

ŅUJORKA

● Ņujorkā saņemta ziņa, ka 4. novembrī 32 gadu vecumā kritis Jautris Zīmulis no Bruklinas, kam jau decembrī bija paredzēta atgriešanās ASV. Zīmuļu ģimene ar to zaudējusi jau otru dēlu: pirms vairākiem gadiem Modris Zīmulis mira autokatastrofā. Dažās nedēļās šis ir otrs gadījums, kad Ņujorkas latvieši zaudē kādu cīnītāju Vietnamā: 9. oktobrī slimības sekās bija miris Uldis Mālmanis.

● Latviešu preses biedrības prks V. Irbe 10. novembrī Bētlemes baznīcas zālē Bruklinā dāmu komitejas sarīkojumā referēja par to, ko lasītāji gaida no latviešu avīzes. Viņš atzina, ka lasītāji visvairāk ciena savas apkārtnes dzīves aprakstus, kā arī ASV latviešu kultūras un vispārējās dzīves atspoguļojumus. Lasītāji interesējas arī par notikumiem Latvijā, kaut ar dažādu pieeju. Interese ir arī par latviešiem visā pasaulē, bet šo informāciju labprāt redzētu īsumā. Mazāk lasa vispārējos pasaules notikumus, jo tie izlasāmi vietējās amerikāņu dienas avīzēs. Latviešu dzīves un kultūras notikumu vērtējumi ar ievadrakstiem vai kritikas rakstītājiem jābūt uzmanīgiem, katrā ziņā objektīviem un lietiškiem. Nobeigumā referents norādīja, kā varētu uzlabot ziņojumus par vietējiem notikumiem. Sarīkojuma otrā daļā rādīja Latviešu preses biedrības krāsu filmas par rakstniekiem Jāni Jaunsudrabiņu, Valdemāru Kārkliņu un Mirdzu Timmu. Viesus pacienāja ar dāmu komitejas sagatavoto kafiju un maizītēm. Apmeklētāju skaits bija ap 100.

KLIVLENDA

● Klīvlendas latviešu biedrība 2. novembrī bija rīkojusi Rīgas latviešu biedrības 100 gadu atceres aktu. Par Rīgas latviešu biedrību, tās dibināšanu un darbu referēja Latviešu biedrību sadarbības centra priekšnieks V. Vīksniņš no Čikagas. Savā laikā RLB bija it kā Latvija, tādēļ ne velti to dēvēja par Māmuļu. Pēc vakara oficiālās daļas sarīkojuma dalībnieki pulcējās kopīgās vakariņās, kas bija rīkotas t.s. groziņu vakara veidā. Pie galda godināja vecākos biedrus, pasniedzot tiem ziedus un grāmatu veltes.

● Klīvlendas mūzikas institūta lielajā koncertzālē 3. novembrī notika jaunā pianista Uga Granta koncerts, kas bija labi apmeklēts. Tas bija Latviešu koncertapvienības šīs sezonas pirmais koncerts. U. Grants atskaņoja V. Mocarta, J. Brāmsa, V. Dārziņa un Fr. Lista darbus, izpelnoties klausītāju atzinību. J. E.

BAFALO

● Latvijas 50. gadasvētkus Bafalo tautieši atzīmēja jau 9. novembrī, piedaloties ap 150 dalībniekiem. Svētku zāles rotājumā bija arī Irmas Smiltiņas izšūts Latvijas valsts ģerbonis. Sarīkojumu atklāja rīcības komitejas pr-dis J. Treimanis, bet svētku runu pēc māc. J. Vējiņa aizlūguma teica J. Saulītis. Priekšnesumu daļā uzstājās Hamiltonas Kristus draudzes meiteņu ansamblis Dzintars, zēnu dubultkvartets un meiteņu koklētāju grupa diriģentes A. Skudras-Kārkliņas vadībā, bet sarīkojuma rakstu ram piemērotus dzejoļus deklamēja E. Alka. Saviesīgā vakara loterijai savu ģezni „Ziedi" bija dāvinājis hamiltonietis Bruno Treimanis, kuŗu laimēja A. Pundure. Bija vēl trīs citi laimesti. Par sarīkojuma atlikuma sadalīšanu lems rīcības komiteja. Piezīmējams, ka svētkos piedalījās arī kupls tautiešu skaits no Niagaras, Sv. Katrīnām un Hamiltonas. Pilsētas vecākais 18. novembrī izsludinājis par latviešu dienu, un šai sakarā pie pilsētas valdes nama plīvos ASV un Latvijas karogi. — Latvijas valstssvētkiem veltītu dievkalpojumu māc. J. Vējiņš vadīja 10. novembrī. Jānožēlo, ka pat šī mūsu tautai vēsturiskā un nozīmīgā diena nespēja pulcināt prāvāku baznīcēnu skaitu. — ms

GRAND RAPIDI

● Latviešu biedrības dāmu komitejas organizēto bazāru 2. novembrī atklāja b-bas priekšnieka vietnieks A. Grīnbergs. Kā parasti, darbojās dažāda veida loterijas, dāmas bija rūpējušās par cienastu, bet tautas deju kopa Ritenītis iepriecināja skatītājus ar vairākām dejām. Apmeklētāju bija pāri 100, un tie pavadīja patikamu pēcpusdienu.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes dāmu komitejas locekle Anna Tālberga 22. oktobrī atskatījās uz 80 mūža gadiem. Tieši dzimšanas dienas vakarā pie jubilāres ieradās pārējās dāmu komitejas locekles ar pr-ci H. Jansoni, draudzes prks O. Jirgensons un Mežvidu pārvaldes pr-ks J. Miezis, pasniedzot gaviliecei ziedus un tautiskus vākus dziesmu grāmatai. A. Tālberga, par spīti prāvajai gadu nastai, joprojām rosīgi piedalās visos draudzes un Mežvidu pārvaldes pasākumos. Viņas gādību jo sevišķi izjutuši bērnu nometnes dalībnieki. Dzimšanas dienas svinību svētbrīdi vadīja māc. Kr. Hermanis.

● Pēc dievkalpojuma 27. oktobrī, kuŗu vadīja cand. theol. V. Fricsone, notika Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes gadskārtējais bazārs, kas šoreiz, pateicoties draudzes locekļu lielai atsaucībai, izdevās jo sevišķi labi. Bazāru baznīcas sabiedriskajās telpās atklāja draudzes pr-ks O. Jirgensons. Bija skolēnu priekšnesumi, bet Rūta Puriņa lasīja humoristisku stāstu. Dažāda veida loterijas lozes bija izpārdotas pāris stundās. Japāņu loterijā kafijas kannu (dāvinātāja N. Graube) laimēja A. Balodis, segu (dāvinātāja E. Ziedīņa) — A. Siliņa, spilvenu (V. Zāģere) — I. Pētersone, galdautu (M. Richtere) — E. Purviņa, tautisku sedziņu (O. Kerode) — L. Kerode, bet tautisku spilvenu (E. Bērziņa) — K. Grasmanis. Mazāku laimestu bija vairāki simti. Dāmas bija rūpējušās par pusdienām un kafijas galdu. Bazārs deva vairāk nekā 1000 dol. atlikumu, kuŗu izlietos pēc dāmu komitejas ieskatiem dažādu draudzes pasākumu sekmēšanai. V. Z.

Miris gleznotājs Jānis Cielava

Ņujorkā 11. novembrī miris gleznotājs Jānis Cielava. Pirms apmēram gada viņš bija pārcietis smagu operāciju, kuŗas sekas izjūtot, pēdējā laikā vairākas reizes atradās slimnīcā. Nu slimība viņu pievīkusi. Aizgājējam veltīts piemiņas brīdis notika 14. novembrī Kampbella bēru namā, bet pēdējā gaitā viņu izvadīja dienu vēlāk.

Jānis Cielava bija dzimis 1890. gada 15. jūlijā Rīgā, beidzis Pēterpils universitātes juridisko fakultāti, mācījies gleznieclību Rīgas mākslas skolā, Krievijā un studiju ceļojumos Francijā. Kopš 1920. gada viņš piedalījās izstādēs, vēlāk kā Rīgas grupas biedrs visās Kultūras fonda un valsts reprezentācijas izstādēs ārzemēs. Otra pasaules kaŗa beigu posmā sākot bēgļa gaitas, viņš 1944. gadā devās uz Austriju, pēc tam uz Parīzi, bet kopš 1949. gada dzīvoja Ņujorkā. J. Cielava gleznoja reāli, uzsvērdams kolorīta vērtības, klusinātās, niansētās Parīzes skolai radnieciegās gammās. Portretos viņš pasvītroja eleganci, ainavas dekorātīvi stilizēja „gobelēnu" gaumē, klusajās dabās mīlēja puķes un porcelānu.

Zinātnieku konference

Pirmā Baltijas valstu studiju konference notiks no 28. novembŗa līdz 1. decembrim Merilendas universitātes telpās Kolledžparkā, Merilendā pie Vašingtonas. Tās mērķis pētīt apstākļus un problēmas Baltijas valstīs pašreiz, diskusijās cerot noskaidrot saimniecisko, sociālo un kultūrālo stāvokli. Baltiešu zinātnieki trīs dienu sesijā pārrunās stāvokli dažādās nozarēs. Par komūnismu un nacionālismu paredzēti 8 referāti un viena paneļa diskusija, par sociālā stāvokļa maiņu — 6 referāti, par moderno baltiešu vēsturi — 7, par reliģiju — 5, par pēckaŗa literātūru — 7 referāti un viena paneļa diskusija, par valodas problēmām — 4, par pēckaŗa saimniecisko attīstību — 6, par zinātnieku stāvokli — 6 referāti un 1 paneļa diskusija. Kongresa nobeigumā paredzēti atsevišķo sekciju ziņojumi, pieņemot priekšlikumus un ieteikumus nākotnes darbam.

Kongresā var piedalīties arī interesenti, samaksājot izdevumus 5 dol. par dienu vai 15 dol. par visu konferences laiku; studentiem 2 dol. dienā vai 5 dol. par visu laiku.

Konferenci ar līdzekļiem atbalstījušas visu trīs tautu centrālās organizācijas, kā arī dažas vietējās un studentu organizācijas. —be

Vislabākie novēlējumi mūsu autoriem, klientiem un mūsu darba atbalstītājiem

LATVIJAS VALSTS
50 GADU PASTĀVĒŠANAS SVĒTKOS

Apgāds un INTANTA sainīšu nodaļa

Mosekaeret 6, Bagsvaerd Copenhagen — Danmark

VIENREIZĒJA IZDEVĪBA

Starptautiskai firmai vajadzīgas divas pieaugušas personas, kuŗas apmācīs par tirdzniecības pārstāvjiem, lai pārdotu mācības mašīnas ar mācību (referenču) materiāliem.

Par vietām, kuŗas jāapmeklē, tiek gādāts. $165.00 nedēļā uz priekšu, uz komisijas lēses.

Lūdz zvanīt Mr. BERGER, tel. 366-9993

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

18. NOVEMBRĪ LŪGSIM DIEVU PAR MŪSU LIELĀKO TAUTAS DAĻU — VERGIEM LATVIJĀ
V. PALMA

SVEICAM TAUTIEŠUS
LATVIJAS 50 GADU JUBILEJĀ!

BENJAMIŅA
FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. East, Toronto 2, Ont.
363-6496

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr
LE 5-5555, Toronto

LATVIEŠU NAMS
īrē telpas
sarīkojumiem un viesībām.
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak., sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko godību galdus.
TELEFONS 922-2931
491 COLLEGE ST. TORONTO.

VAJADZĪGS
- VIRTUVES SAIMNIECE
- BĀRA APKALPOTĀJA PALIGS ar pieredzi
- ĒDAMTELPAS APKOPĒJA
- TELPU TIRITĀJA
- MĀJAS APKALPOTĀJS—vīrietis (var būt arī pensionārs)

Kandidātiem pieteikties rakstveidā, uzdodot vecumu, adresi ar telefonu šī laikraksta birojā zem „VAJADZĪGS".

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5, ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS
BIROJS
Roncesvalles Chapel
426 Roncesvalles Ave
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
Parkošana abās bēru mājās

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
Latvian (Toronto) Credit Union Ltd.

R. G. BALODIS, D.C.
ĀRSTS — CHIROPRAKTIĶIS
928a Kingston Rd. Toronto 13
699-3584

PAVASARA KONDITOREJA
UN DELIKATEŠU VEIKALS
363 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ont. 531-7353

TORONTO WINDOW MFG.
165 Centre Str., Richmond Hill, Ont.
Tel. 889-1471, mājās 225-5314.
Aldona un Edvards SPROĢI

West Toronto TV RENTALS
805 St. Clair Ave. W., Toronto, Ont.
Tel. 535-9646. E. Bērzpumpurs

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBA

A. KRISTAPSONS UN CO.
1095 Queen Str. E., Toronto, 466-5152

BROADVIEW DELICATESSEN
105 Danforth Ave, 465-9905
Ausma Miķelsons

GUILDCRAFT FLOORS
Latv. uzņēmums 706 Weston Rd., Toronto.

ALFREDS STIKUTS
Nekustamu īpašumu aģentūra
2889 Dufferin St., Toronto 19, Ont. 789-1511

LAIMON'S AUTO SERVICE
603 Gerrard Str. E. Toronto, 466-0540.
Laimons Marovskis

Latviešu saimniecisko darbinieku apvienība Kanadā

EXCLUSIVE DELICATESSEN CO.
43 Mulock Str. Toronto 9, Ont. 766-6007
B. un J. Miškini

JAUNĀS LIELO SVĒTKU GRĀMATAS
Dr. Edg. Andersona
LATVIA – Past and Present
50 gadu atceres izdevums

528 liela form. lapp., pāri 640 bildes un kartes	$19.80
LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASAKAS, 11. un 12. sēj. ... ā	7.80
V. Plūdoņa—MAZĀ ANDUĻA ATMIŅAS, Zuntaka ilus.	2.80
KAMOLIŅŠ, lielo un mazo tautas dziesmu izlase	3.50
A. Dimā rom. — KARALIENE MARGA, 1. sēj.	3.90
J. Kontera — JAUNAIS VĀRDA DIENU KALENDĀRS 1969. gadam	1.00
JANIS ROZENTĀLS, gleznu mape, jauns paplaš. izd.	24.00

Visas grāmatas skatāmas visās grāmatnīcās.

Sagatavošanā sekojošas grāmatas:

K. Ieviņa romāns — Dvēseļu rēgi	$ 3.90
A. Dimā romāns — KARALIENE MARGA, 2. sēj.	3.90
J. Zeibolta luga — TRĪS SOĻI UZ LAIMI	3.90
Dr. A. Ziedoņa disertācija Pensilvānijas universitātē THE RELIGIOUS PHILOSOPHY OF JANIS RAINIS	6.80

The first scholarly work ever written on any Latvian.
LATVJU GRĀMATA, Waverley, Iowa, U.S.A. 50677

UNO MANKIN REALTOR
392 DANFORTH AVE. Tālr. 461-1114
Pārstāvis: Konst. KĀRKLIŅŠ

A-S LATVIEŠU NAMS Toronto

MILLIA ROCE FASHIONS
2218 Bloor St. W., Toronto 9, Ont. 762-6661

ALEKSANDRS GAILĪTIS
79 Pegasus Trail, Scarborough, Ont. 284-6715
Krāšņuma dārzu izplānošana, stādīšana un ierīkošana.

A. EGLĪTIS, T.V. RENTAL,
161-A Roncesvalles Ave., Toronto. 537-1401

LIZBET'S
— svētkiem vai ikdienai savus tērpus pasūtiniet latv. uzņēmumā —
2027 Avenue Rd., Toronto 12, Ont. 488-1891
Īpašn. Elizabete Svenne

EAGLE'S NEST
— SLĒPĒTAVA

DIANA JABLOKOVA-VORPA
KLASISKĀ BALETA SKOLA
1920 Avenue Rd., Toronto 12, Ont. 489-7597

I. JANKOVSKIS – Realtor
Galvenais birojs: 87 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ont. 533-8553
Nodaļas: 982 Danforth Ave. 461-6364 un 30 Simcoe Str., Collingwood, Ont. Tel. (705) 445-2800.

KAS? KUR? KO? TORONTO

789-1511
Alfred Stikuts Realtor

Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS

R. G. Balodis, D.C.
Ārsts — chiropraktiķis
13, Ont. tālr. 699-3584.
Ārstēju muguras, kāju un galvas sāpes. 928 A Kingston Rd. Toronto
Pieņemu Hamiltonā: 2 reizes nedēļā, sestdienas pēcpusdienās un svētdienas priekšpusdienās.
191 James St., tālr. JA 2-4713

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6 - 5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ĶUKULS

UNO MANKIN REALTOR pārstāvis
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana • palielinājumi • duplikāti • citi darbi • izcilus kvalitāte • atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

UZ LATVIJU
Labākā dāvana
Visvairāk pieprasītā dāvana
ASV DOLARU CERTIFIKĀTI
PILNIGI GARANTĒTI
ĀTRA PIEGĀDE
TIKAI DĀVANU CERTIFIKĀTI ir vērtīgāka dāvana par sainīšiem. Jūsu piederīgie to jums apstiprinās. Tāpēc, ja plānojat turpmāk sūtīt saini, tad sūtiet tikai DĀVANU CERTIFIKĀTUS, jo par tiem jūsu piederīgie visvairāk priecāsies.
TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM jūsu piederīgie visu var iegādāties — pārtiku, apģērbu, tekstilijas, apavus un daudz citu lietu — amerikāņu, rietumeiropiešu, kā arī vietējos ražojumus speciālos Vneshposyltorg dolaru veikalos. To jums piederīgie apliecinās.
TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM jūsu piederīgie var nopirkt ko vēlas par SPECIĀLI PAZEMINĀTAM CENĀM. To viņi jums apliecinās.
NAV PIEMAKSAS ne sūtītājam, ne arī saņēmējam.
RUBĻI UZ USSR
Ja jūsu piederīgie vēlas saņemt skaidrā naudā rubļos, mēs to varam izkārtot caur ārzemju banku Maskavā. Jūsu piederīgie saņems PILNU IZMAKSU, BEZ ATVILKUMIEM. Piegāde 10—14 dienās. Pēc kursa 9 jaunie rubļi par $10.00. Pārsūtīšanas izdevumi līdz $30.00 ir $2.75 un 10% virs $30.00. Visi pasūtinājumi ir garantēti un apdrošināti.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI CAUR INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
New York, N.Y. 10010
PIEPRASIET JAUNĀKO CENRĀDI. ĻOTI SVARĪGI

UZMANĪBU UZMANĪBU

27., 28. un 29. NOVEMBRĪ atklājam publikas apskatei JAUNAS MODERNĀS SKATES TELPAS ar iekšpusē novietotām 35 (GM ražotām) automašīnām.

Nāciet apskatīties 1969. GADA MODEĻUS!

PAR BRĪVU: krāsu TV aparāts un 10 x $25.00 skaidrā naudā pārsteiguma balvas

ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO

Mūsu firmas latviešu pārstāvis jums paskaidros par visu, kas attiecas uz GM automašīnām, bez saistībām.

Vairāk nekā 30 gadu apkalpojam klientus vienā vietā.

HANS PLAUDE
Tālr. 466-1131

ELĀKO

PALMA

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Estd. 1874

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJS

Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
Parkošana abās bēru mājās

UZ LATVIJU
Labākā dāvana
Visvairāk pieprasītā dāvana
ASV DOLARU CERTIFIKĀTI
PILNĪGI GARANTĒTI
ĀTRA PIEGĀDE
TIKAI DĀVANU CERTIFIKĀTI ir vērtīgāka dāvana par sainīšiem. Jūsu piederīgie to jums apstiprinās. Tāpēc, ja plānojat turpmāk sūtīt saini, tad sūtiet tikai DĀVANU CERTIFIKĀTUS, jo par tiem jūsu piederīgie visvairāk priecāsies.
TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM jūsu piederīgie visu var iegādāties — pārtiku, apģērbu, tekstilijas, apavus un daudz citu lietu — amerikāņu, rietumeiropiešu, kā arī vietējos ražojumus speciālos Vneshposyltorg dolaru veikalos. To jums piederīgie apliecinās.
TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM jūsu piederīgie var nopirkt ko vēlas par SPECIĀLI PAZEMINĀTĀM CENĀM. To viņi jums apliecinās.
NAV PIEMAKSAS ne sūtītājam, ne arī saņēmējam.
RUBĻI UZ USSR
Ja jūsu piederīgie vēlas saņemt skaidrā naudā rubļos, mēs to varam izkārtot caur ārzemju banku Maskavā. Jūsu piederīgie saņems PILNU IZMAKSU, BEZ ATVILKUMIEM. Piegāde 10—14 dienās. Pēc kursa 9 jaunie rubļi par $10.00. Pārsūtīšanas izdevumi līdz $30.00 ir $2.75 un 10% virs $30.00. Visi pasūtinājumi ir garantēti un apdrošināti.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI CAUR INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
New York, N.Y. 10010
PIEPRASIET JAUNĀKO CENRĀDI. ĻOTI SVARĪGI

UZMANĪBU
blikas apskatei
TELPAS
) automašīnām.
MODEĻUS!
kaidrā naudā

HANS PLAUDE
Tālr. 466-1131

AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDS

BEZPEĻŅAS SAVSTARPĒJĀS PALĪDZĪBAS IESTĀDĪJUMS LATVIEŠIEM ASV UN KANADĀ

AR VAIRĀK NEKĀ 12,000 DALĪBNIEKIEM

sirsnīgi sveicina tautiešus

LATVIJAS NEATKARĪBAS PROKLAMĒŠANAS 50 GADU JUBILEJĀ

UN

DARA ZINĀMU, KA SAKARĀ AR LATVIJAS GODA DIENU IKKATRAM KRIETNAM LATVIETIM UN VIŅA ĢIMENES PIEDERĪGAJAM, KAS IR NORMĀLĀ VESELĪBAS STĀVOKLĪ, TIEK DOTA IESPĒJA UZ SEVIŠĶI LABVĒLĪGIEM NOTEIKUMIEM APDROŠINĀTIES FONDA ĀRSTNIECĪBAS UN DZĪVĪBAS APDROŠINĀJUMU KASĒS, KĀ ARĪ SLIMĪBU UN NEGADĪJUMU DARBA NESPĒJAS PABALSTA NODROŠINĀJUMA UN MEDICARE — PAPILDINĀJUMU PLĀNOS BEZ UZGAIDES LAIKA, JA TIE UZ ŠIEM APDROŠINĀJUMIEM PIETEIKSIES FONDA VALDEI VAI PILNVARNIEKIEM NE VĒLĀK KĀ LĪDZ Š. G. 5. DECEMBRIM, PIE TAM BIJ. LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJIEM, LEĢIONĀRIEM UN STRĒLNIEKIEM NEBŪS JĀMAKSĀ IESTĀŠANĀS UN APDROŠINĀJUMU MAKSA PAR PIRMIEM DIVI MĒNEŠIEM.

AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDA APDROŠINĀJUMU KASES UN PLĀNI

Ārstniecības kase

(Uzņem līdz neierobežotam vecumam)

PAR KATRU ĀRSTĒTO KASES DALĪBNIEKU UN VIŅA BĒRNU VIENA GADA LAIKĀ IZMAKSĀ, ATKARĀ NO PAŠA DALĪBNIEKA IZRAUDZĪTĀ VESELĪBAS APDROŠINĀJUMA PLĀNA UN GRUPAS, SLIMNĪCU UN ĀRSTU RĒĶINU SAMAKSAI KOPĀ

LĪDZ $ 6,400

JAUNDZIMUŠO MĀTĒM — FONDA DALĪBNIECĒM — PŪRIŅA IEGĀDEI IZSNIEDZ NAUDAS DĀVANU $ 50. ŠĀDĀS NAUDAS DĀVANĀS KOPĀ JAU IZMAKSĀTS $ 36,000.00.

MEDICARE — Papildinājumu plāns

PALĪDZ VALSTS MEDICARE TIESĪGIEM, 65 GADU VECUMU SASNIEGUŠIEM UN VECĀKIEM TAUTIEŠIEM SAMAKSĀT SLIMNĪCU, ATVESEĻOŠANĀS NAMU UN ĀRSTU RĒĶINU DAĻU, KURU NEMAKSĀ VALSTS MEDICARE.

DZĪVĪBAS apdrošinājumu kase

(Uzņem līdz 70 gadu vecumam)

DALĪBNIEKA NĀVES GADĪJUMĀ IZMAKSĀ MIRUŠĀ PIEDERĪGIEM, ATKARĀ NO APDROŠINĀJUMA GRUPAS, KURĀ TAS SASTĀVĒJIS, *LĪDZ $ 2,000, BET ZAUDĒJOT DZĪVĪBU NEGADĪJUMĀ — LĪDZ $ 4,000.*

Slimību un negadījumu darba nespējas pabalsta plāns

(Uzņem līdz neierobežotam vecumam)

PLĀNĀ APDROŠINĀTAJIEM DALĪBNIEKIEM PAR SLIMNĪCĀ ĀRSTĒŠANĀS LAIKU, BET ĀRSTĒJOTIES NEGADĪJUMA DĒĻ — ARĪ PĒC SLIMNĪCAS ATSTĀŠANAS, IZMAKSĀ PAPILDUS VISIEM VESELĪBAS, IESKAITOT MEDICARE UN CITIEM APDROŠINĀJUMIEM, ATKARĀ NO APDROŠINĀJUMA GRUPAS, *$ 50, $100 vai $150 NEDĒĻĀ UN KOPĀ PAR VISIEM GADĪJUMIEM LĪDZ $5,000, $10,000 UN $15,000,* KO APDROŠINĀTAIS DALĪBNIEKS VAR IZLIETOT KĀ VIEN VĒLAS.

Darba nespējas pabalsta plāna apdrošinājums tajā uzņemtajam dalībniekam ir it kā īpašs „bankas konts." Ar uzņemšanu plānā dalībnieks iegūst maksimālu apdrošinājumu, atkarā no grupas, kurē tas ieskaitīts, par $5,000, $10,000 vai $15,000. Ar to ir atklāts plāna dalībnieka „veselības bankas konts" ar attiecīgu summu. Ja dalībnieku nepieciešams ievietot slimnīcā, vai arī tas, ciešot negadījumā, ārstējas ambulatoriski, tad viņam izmaksājamo apdrošinājuma summu atskaita no dalībnieka kontā esošās summas.

KATRAM IESPĒJAMS PĒC VAJADZĪBAS IZVĒLĒTIES PIEMĒROTĀKO APDROŠINĀJUMU, KAS VISI IEGŪSTAMI PAR SAMĒRĀ NELIELAM MĒNEŠMAKSĀM. TUVĀKU INFORMĀCIJU PIEPRASIET AR ZEMĀK IESPIESTO KUPONU.

Neviens iepriekš nevar pateikt, kad slimība vai nelaime uzbruks. Taču droši zināms, ka gada laikā katru trešo ģimeni piemeklē slimība vai nelaimes gadījums un viens no ik septiņiem cilvēkiem jāievieto slimnīcā. Šādās nebaltās dienās ļoti iespaidīgi iedarbojas AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDA APDROŠINĀJUMU PLĀNI.

AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDS savu dalībnieku

ārstēšanai nelaimes, nāves un citos gadījumos palīdzības pabalstos un apdrošinājumos

IZMAKSĀJIS VAIRĀK NEKĀ $3,500,000.00

LATVIJAS NEATKARĪBAS PASLUDINĀŠANAS 50 GADU ATCERĒ FONDS AICINA IKVIENU LATVIETI PIEVIENOTIES SAVSTARPĒJĀ PALĪDZĪBĀ UN NACIONĀLĀ KOPĪBĀ FONDĀ APVIENOTAJAI TAUTIEŠU SAIMEI — LAI TĀDĀ KĀRTĀ NE VIEN NODROŠINĀTU SEVI UN ĢIMENI PRET NEBALTĀM DIENĀM, BET REIZĒ ARĪ REĀLI ATBALSTĪTU LIELU SAVAS TAUTAS NACIONĀLĀS DZĪVES UN SOCIĀLĀS LABKLĀJĪBAS CELŠANAS DARBU.

IZMANTOJIET RETO IESPĒJU IZDEVĪGI APDROŠINĀTIES AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDĀ, PIESAKOTIES LĪDZ Š. G. 5. DECEMBRIM!

Tuvākas informācijas un apdrošinājumu pieteikumu veidlapu pieprasījuma kupons.

LATVIAN RELIEF FUND OF AMERICA, INC.
P. O. Box 8857, Philadelphia, Pa. 19117

Lūdzu piesūtīt man tuvāku informāciju, īpaši par izmaksājamām summām un dalībnieku maksājumu likmēm, kā arī apdrošinājumu pieteikumu veidlapas no sekojošām Amerikas Latviešu Palīdzības Fonda apdrošinājumu kasēm un plāniem. (Katrai personai, sākot ar 18 gadu vecumu, jāaizpilda sava veidlapa).

Dzīvības apdrošinājuma
(apdrošināmo vecums)
(vajadzīgo veidlapu skaits)

Veselības apdrošinājuma
(apdrošināmo vecums)
(vajadzīgo veidlapu skaits)

Slimības un negadījumu darba nespējas pabalsta
(apdrošināmo vecums)
(vajadzīgo veidlapu skaits)

M., Mrs., Miss

(Uzvārds un vārds) (Vecums)

(Adrese)

Varšavas bloks atkal uzbrūk Dienvidslavijai

JAUNI IEROBEŽOJUMI ČECHOSLOVAKIJĀ

Dienvidslavijā, kurā nervozitāte auga kopš Čechoslovakijas okupācijas, pēdējā laikā spriegums it kā samazinājās. Maskavai bija darba pilnas rokas ar Čechoslovakijas „normālizēšanu", un Belgradei varēja likties, ka Kremlis to „piemirsis". Tomēr maršals Tito, kurš nekad nav pajāvies uz ilūzijām, arī šoreiz nebija maldījies, ka agresijas draudi nav novērsti. To apliecināja Polijas komūnistu partijas 5. kongress, kurš 10. novembrī sākās Varšavā. Kaut varēja likties, ka šim komūnistu mītiņam ir tikai lokāls raksturs, lai apspriestu poļu komūnistu partijas iekšējās lietas, lielais ārzemju delegātu skaits un Maskavas piedalīšanās rādīja, ka tam ir daudz plašāki mērķi. Tas it sevišķi uzmanīgu darīja Dienvidslaviju.

Pad. savienības komūnistu partijas vadītājs Brežņevs ar 6 vīru delegāciju Varšavā ieradās ar speciālvilcienu. Viņa pavadoņu vidū bija arī politbiroja loceklis un Ukrainas komūnistu partijas vadītājs Šelests, kurš Černas apspriedēs asi uzbruka Čechoslovakijas pārstāvjiem. Pēdējie jutās tik ļoti aizvainoti, ka uz laiku sarunas pat pārtrauca. Šī korpulentā ukraiņu fanatiķa piedalīšanās vien jau liecina, ka Kremlim savos agresīvajos plānos atkal kaut kas padomā. Šoreiz uz Varšavu izbrauca arī Čechoslovakijas delegācija, pretēji agrākajai noraidīgajai nostājai Dubčeka valdības „ziedu laikā". Čechoslovaku delegāciju vadīja Maskavai uzticīgais Jozefs Lenarts, kandidāts uz partijas prezidija locekļa amatu. Kā Maskavas aste būdams visur klāt, ieradās, protams, arī Austrumvācijas ķilbārdis Ulbrichts, kurš ielidoja Varšavā īsi pēc Brežņeva, tāpat Bulgārijas komūnistu vadītājs Živkovs. Mongolijas komūnisti Varšavā ieradās jau dienu iepriekš. Rietumu novērotājos daudz minējumu radīja Ungārijas komūnistu partijas vadītāja Kadara iztrūkšana, kura vietā Varšavā parādījās kāds „mazāks gariņš" — Bela Biškū. Dienvidslavijas delegācija uz Varšavu nebija aicināta, tāpat nepiedalījās sarkanā Ķīna un tās Balkānu sabiedrotais Albānija.

Polijas komūnistu partijas vadītājs Gomulka pārmeta rietumu komūnistiem Čechoslovakijas okupācijas kritizēšanu, jo tiem neesot nekādu tiesību diktēt politiku Pad. savienībai un tās sabiedrotajiem. Šo kritiku Gomulka vērsa arī uz Ķīnas, Albānijas un Dienvidslavijas komūnistiem.

Sakarā ar boļševiku revolūcijas gadadienā notikušajām demonstrācijām Prāgā, kurās paudās naidīgs noskaņojums pret Pad. savienību un tās okupācijas spēkiem, Čechoslovakijas ministru prezidents Černiks, kurš līdz šim nekad nevērsās pret pretpadomju izpausmiem, pēkšņi paziņoja, ka viņa valdība vairs necietīs nekādus pretpadomju uzliesmojumus, jo tie var novest chaosā un radīt lielu traģēdiju. Kaut padomju karaspēks demonstrāciju apspiešanā aktīvi neiejaucās, Čechoslovakijas valdības galvassāpes tomēr nav mazinājušās. Tieši otrādi, valdībai, kura vēlas būt lojāla pret tautu un paturēt tās atbalstu, tagad pašai jārūpējas par pretpadomju demonstrāciju apspiešanu, tā attālinoties no tautas. Ne mazāk sāpīgs valdībai bija pašas rīkojums uz nenoteiktu laiku apturēt komūnistu partijas centrālkomitejas nedēļas izdevumu „Politika", kas atbalstīja Dubčeka kritiskās idejas. No Čechoslovakijas izraidīti arī četri Rietumvācijas žurnālisti, kuŗi strādāja amerikāņiem, bet kādam amerikāņu korespondentam nav pagarināta uzturēšanās atļauja. Vāciešiem vīzas vēl bija derīgas, bet nav zināmi viņu izraidīšanas iemesli. Rīkojumu atstāt Prāgu saņēmuši arī divi ārzemju aģentūru fotografi un divi televīzijas operātori.

Jaunas demonstrācijas Prāgā paredz 17. novembrī, kad atzīmēs universitātes slēgšanas dienu: pirms 29 gadiem tās darbību pārtrauca Hitlera okupācijas vara. Valdība jau brīdinājusi no demonstrācijām, jo tās, droši vien, atkal vērstos pret krieviem, kuŗus čechoslovaku jaunieši tagad „bāž vienā maisā" ar bijušajiem hitleriešiem.

Čechoslovakijā pamazām nostiprinās divi naidīgi bloki, kuŗu pretišķības it sevišķi izpaužas Prāgā. Vecie staļinisti, jūtot padomju karaspēka stipro atbalstu, arvien drošāk un atklātāk stājas pretī tautas vairākumam, kas spītē okupantiem un izmanto katru gadījumu, lai parādītu tiem savu naidu. Pastāv bažas, ka, šim pretišķībām tālāk attīstoties un padziļinoties, vecie staļinisti lielākajās pilsētās var izprovocēt iedzīvotāju kautiņus, kas dotu iemeslu okupācijas varai iejaukties un izveidot valdību tikai no Maskavai uzticīgajiem komūnistiem, kuŗi tad valsti ievestu „kārtību".

Prāgas ielās Maskavas piekritēji izaicinoši sauca „Ilgu mūžu Pad. savienībai!" un izkliedza citus okupantiem glaimīgus saukļus, uz ko pretinieki, kas ir gandrīz visa tauta, atbildēja: „Nodevēji!", „Cūkas!", „Atkritēji!" Lielākā Maskavas piekritēju organizētāja ir t.s. Čechoslovaku-padomju draudzības savienība, kuŗa rīko ne vien pretdemonstrācijas, bet organizē arī opoziciju komūnistu vidū, lai palīdzētu okupantiem nobīdīt malā partijas vadītāju Dubčeku. Naids pret okupantiem Prāgā ir tik liels, ka saniknots pūlis, ap 200 cilvēku, tvarstīja divas čechu sievietes, kuŗām nogrieza matus par „sadarbošanos" ar krieviem.

Musināšanas runu teicis bijušais Novotnija režīma ārlietu ministrs Vaclavs Davids, viens no pirmajiem vecajiem varasvīriem, kuŗu padzina Dubčeks, kādā staļinistu sapulcē sacīdams: „Mums vienmēr jāstāv Pad. savienības pusē un jānorobežojas no tās ienaidniekiem. Ja mēs to būtu darījuši pašā sākumā, svešam karaspēkam nebūtu vajadzējis ienākt mūsu zemē." Tas bija Davida uzbrukuma ievadījums Dubčekam, lai atspēlētos par padzīšanu no ārlietu ministrijas vadības. Davids vēl vienmēr ir partijas centrālkomitejas un nacionālsapulces loceklis, baudot padomju „gubernātora" Čechoslovakijā Kuzņecova uzticību un atbalstu.

Maskavas „Pravda" tūlīt pasteidzās piebilst, ka padomju militārā vara Čechoslovakijā ir drošākais garants, ka „valsts paliks komūnistiska uz visiem laikiem", t.i. stipra Maskavas vasaļvalsts. Reizē Pad. savienības komūnistu partijas centrālorgans nosodīja Prāgā dzimušo sociālisma teorētiķi Kārli Kautski, kuŗš pirms 50 gadiem sludināja ticību demokratiskajam sociālismam, saistot viņa „mācību" ar pašreizējiem Čechoslovakijas reformistiem.

Represijas pret Čechoslovakijas iedzīvotājiem arvien vairojas. Nule valdība paziņojusi, ka ierobežota brīva ceļošana uz ārzemēm. Pēc daudzajiem apspiestības gadiem tā bija viena no lielākajām brīvībām, kuŗu atjāva Dubčeka reformu laikā. Līdzās preses brīvības atņemšanai čechoslovaki ar to zaudējuši otru nozīmīgu ieguvumu. Šis valdības lēmums īsi paziņots Čechoslovakijas komūnistu partijas organā „Rude Pravo". Policijas galvenās mītnes pasu nodaļa saņēmusi instrukcijas šī rīkojuma iedzīvināšanai. Diplomātiskās aprindas secina, ka tā ir atgriešanās pie dzelzs aizkara sistēmas.

Tūkstošiem čechoslovaku, kuŗi okupācijas laikā atradās ārzemēs, pagarināja savas uzturēšanās vīzas, lai nogaidītu, kā attīstīsies notikumi dzimtenē. Ar jaunajiem ceļojuma ierobežojumiem viņi nokļuvuši problēmatiskā situācijā — atgriezties vai palikt trimdā, atsakoties no savas dzimtenes uz nenoteiktu laiku. Pašreiz Austrijā vien atrodas ap 10.000 čechoslovaku. Kādi 2000 jau devušies tālākā emigrācijā, bet kopīgais skaits, kas vēlas atstāt Austriju, bet neatgriezties dzimtenē, ir vismaz divreiz lielāks.

MASKAVA VĒL LOLO CERĪBAS UZ KONFERENCI

Brežņevs Polijas komūnistu partijas kongresā atkal steidzināja pasaules komūnistu galotņu apspriedes sasaukšanu Maskavā, kuŗa ir iekārots Kremļa mērķis, lai atjaunotu sašķeltās internacionālās komūnisma kustības vienību. Brežņevs izteicās, ka jākāpina cīņa pret imperiālismu, protams, neredzot baļķi pats savā acī, bet izvairījās minēt vārdā Rietumeiropas komūnistu partijas, kuŗas galvenokārt pretojas šādai galotņu konferencei. Čechoslovakijas okupācija pretēji šai jau 4 gadus plānotajai konferencei vēl pavairoja. Tā bija iecerēta jau šāgada 25. novembrī. Tagad 17. novembrī paredzēts sasaukt konferences sagatavošanas apspriedi Budapeštā. Tas nozīmē, ka Maskavas plāns nesokas. Itālijas komūnistu partija, kuŗa ir lielākā Rietumeiropā, joprojām pastāv uz to, ka savu delegāciju uz Maskavu sūtīs tikai tad, kad no Čechoslovakijas būs izvākts pēdējais padomju karavīrs.

No Vašingtonas saņemta ziņa, ka prezidents Džonsons apsver iespēju vēl pirms amata nodošanas Niksonam tikties ar Maskavas varasvīriem, lai pārrunātu antibalistisko raķešu sistēmas ierobežošanu un atsātu pasaules politisko skatuvi kā miera vēstnesis, it sevišķi ar kaŗa sašaurināšanu Vietnamā. Tuvā sakarā ar šo Džonsona ieceri liekas bijušā ASV aizsardzības ministra Maknamaras pārsteiguma apmeklējums Kremlī. Par viņa gandrīz divu stundu ilgo sarunu ar Kosiginu nekas nav publicēts. Pieņem, ka Maknamara atrodas Maskavā labi sagatavotā Baltā nama misijā. Par šo vizīti ziņojusi padomju ziņu aģentūra TASS, un ASV sūtniecība to apstiprinājusi.

Maknamaras apmeklējums Kremlī apzīmēts par pasaules bankas prezidenta apstāšanos ceļojumā. TASS tomēr piezīmējis, ka Maknamara nav apmeklējis Kosiginu financiālās lietās. ASV sūtniecības pārstāvis savukārt izteicies, ka apmeklējums noticis sakarā ar Pad. savienības ielūgumu un iepriekš Maknamaram nav bijis nolūka tikties ar Kosiginu. Visumā pieņem, ka apmeklējuma mērķis centrēts uz trīs lietām — ASV un Pad. savienības kopīgajām interesēm par antibalistisko raķešu sistēmas ierobežošanu, Vietnamas miera sarunām un Džonsona vēlēšanos tikties ar Kosiginu. Tādēļ Maknamara sūtīts sagatavot ceļu. Sarunas par antibalistisko ieroču sistēmas ierobežošanu bija paredzētas jau vasarā, bet tās izjuka pēc Čechoslovakijas okupācijas. Maknamara ar savu plašo pieredzi Pentagonā ir īstā persona prezidenta Džonsona ieceres īstenošanai, jo sūtnis Tomsons, kuŗš varētu izšķirt raķešu līguma principiālos jautājumus, jau labu laiku atsaukts atpakaļ uz ASV „medicīniskai ārstēšanai".

Līdz amata nodošanas dienai 20. janvārim vairs nav tālu, tādēļ Džonsonam jārīkojas ātri, lai varētu aiziet kā pasaules miera sargs.

VAI BIJA PLĀNOTS ATENTĀTS PRET NIKSONU?

Presē parādījusās vēl diezgan prttrunīgas ziņas, ka bijis plānots atentāts pret jaunievēlēto ASV prezidentu Ričardu Niksonu. Kādā dzīvokļu mājā Bruklinā pēc pagaidām vārdā neminēta ziņotāja norādījuma izdarītas kratīšana, atrodot divas ar tālskatiem apgādātas šautenes, lielāku daudzumu municijas un trīs gaļas dunčus. Slepenpolicija apcietinājusi dzīvokļa iemītniekus — tēvu ar diviem dēliem: 43 gadus veco Āmadu Nameru, 20 gadu veco Huseīnu un 18 gadu veco Abdo, iecelotājus no Jēmenas. Tie tomēr nav atzinušies, ka sazvērestībā gribējuši nogalināt Ričardu Niksonu. Namera sieva Jemenā paskaidrojusi, ka ieroči iegādāti, lai tos pārsūtītu viņai. Namers esot darbojies slepenpolicijā Adenā.

HAMFRIJS IEVADA NIKSONU LĪDZŠINĒJĀ POLITIKĀ

Jaunievēlētais ASV prezidents Niksons nedēļas nogalē Miami tikās ar savu vēlēšanu sāncensi viceprezidentu Hamfriju. Abi valstsvīri iestājās par nācijas vienotību, pie kam Niksons apliecināja, ka savas valdīšanas laikā vienmēr sazināsies ar Hamfriju kā iekšlietu, tā arī ārlietu jautājumos. Hamfrijs apņēmās piedalīties padomdošanā. Ārpolitiķa Niksons solījās palikt uzticīgs līdzšinējai politikai.

Šī satikšanās bija pirmais soļis „gludai pārejai" uz 20. janvāri, kad Niksons pārcelsies uz Balto namu. Niksons plānojis tikšanos arī ar prezidentu Džonsonu, bet vēl nav paziņots, kad tā notiks. Jaunievēlētais prezidents izteicies, ka bijis gandarīts par viceprezidenta Hamfrija vārdiem, ka bijušajiem politiskajiem sāncenšiem jāsadarbojas jautājumos, kuŗos valsts intereses stādāmas pār partiju interesēm.

„Šis ir laiks, kad mums jāatjauno nācijas vienotība," uzsvēra Niksons, piebilstot, ka tikšanās ar Hamfriju bijusi šī svarīgā darba sākums. Jaunievēlētais republikāņu viceprezidents Spiro Agnū apspriedās ar Niksonu dienu vēlāk.

LATVIJAS KAROGA AUDĒJS — DZEJNIEKS ANDREJS EGLĪTIS
Ed. Keiša 18. novembŗa šaržs

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆Sākot ar 1. decembri, Jauno kanadiešu sabiedrības (CYC) vadību pārņems Klods Vidāls, kuŗu Montrealas mākslas skolas audzēkņi „atstādinājuši" no direktora amata, uzsākot streiku par grozījumiem skolas administrātīvajā iekārtā. Klods Vidāls, kuŗam pēc žurnālistu atzinuma ir apbrīnojamas runas dāvanas, atbildot uz tiešiem jautājumiem ar vārdu plūdiem, no kuŗiem nabaga reportieŗi nespējot izlobīt vajadzīgo saturu, ir speciālists lingvistikā.

☆ Šāgada deviņos mēnešos imigrācija Kanadā jūtami samazinājusies, īpaši no Anglijas un Eiropas valstīm. Toties āzātu ieceļotāju skaits sasniedzis 16,518, par 1200 vairāk nekā pērn, un afrikāņu skaits pieaudzis par 3832.

☆ Pasaules federālistu Kanadas nozare ievietojusi „The Globe and Mail" sludinājumu, aicinot aizmirst 11. novembŗa piemiņas dienu, bet tās vietā svinēt „pasaules miera dienu." Sludinājumā citēta arī vēsturnieka A. Toinbija doma par pasaules valdības un pasaules likuma varas radīšanu. Sludinājumu parakstītāji Reubens Šafers un Als Verzingtons, apdrošināšanas aģentūras īpašnieki, gan nav norādījuši, kuŗa tauta izredzēta „pasaules valdnieka" zizlim...

☆ Dr. H. Nadlers no Čikagas Ziemeļrietumu universitātes ārstu skolas, kuŗš pašreiz māca Toronto bērnu slimnīcā iedzimto slimību kursu norāda, ka vismaz 13 faktorus, kas izraisa eventuālu garīgo atpalicību jaunpiedzimušajos, var konstatēt jau grūtniecības laikā ar augļa šķidruma pārbaudēm. Dr. Nasers ieteic šādas pārbaudes visām grūtniecēm pāri 40 gadiem, kā arī tām, kuŗu ģimenēs bijuši bērni ar iedzimtām metabolisma nekārtībām.

☆ Toronto Parkdale distrikta iedzīvotāji, veikalnieki un apolītisko apvienību pārstāvji apvienojušies protestā pret paredzēto auto sacīkšu ceļu Nacionālās izstādes laukuma apkaimē. Savienība vienojusies atbalstīt boikotu pret laikrakstu „The Telegram" un Ītona veikaliem, rīkot demonstrācijas Kvīnsparkā un pie pilsētas valdes, sasaukt publisku apspriedes sanāksmi, rakstīt protesta vēstules abiem pārējiem Toronto laikrakstiem un visiem vēlētiem pārstāvjiem Ontario parlamentā. Piebilstams, ka paredzētā sacīkšu ceļa uzņēmuma galvenais direktors ir „The Telegram" izdevēja Baseta dēls Džons Basets, jun., bet Ītona universālveikala galvenā direktora Džona D. Ītona dēls Džordžs ir viens no direktoriem.

VALD. BEBRA apdrošināšanas aģentūra atzīmē Latvijas valsts 50. dzimšanas dienu ar 18. NOVEMBRA STIPENDIJU latviešu jaunatnei

Neatmaksājama stipendija $100.00 apmērā katru gadu vienam Toronto un apkārtnes latviešu jaunietim 17—25 g. v. izglītībai sabiedriskā vai nacionālā laukā.

Lūdzu pieprasiet VALD. BEBRIM, 41 Pitcairn Cres. Tor. 16 Tel. 759-0266.

A. EGLITIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
VALDE
Aldonas ĶIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W. Toronto 4
Ont., tālr. 533-2837. Tautiešiem atlaide

DĀVANU SAIŅI
no Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.
Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 33 mārciņām.
Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.
Bezmuitas dāvanas: Automobiļi, ledusskapji, veļas mazgājamās mašīnas, šujammašīnas, motocikleti, velosipedi, televīzijas aparāti, foto aparāti u. c.
Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17¾ mārc netto. Šie saiņši ir pilnīgi apdrošināti.
Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas sainīšiem.
Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un sainīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas. Lietuviešu uzņēmums.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Avenue, Toronto 3, Ont.
Tel. 531-3098

L. LĪDUMA
GAĻAS UN DELIKATEŠU VEIKALS — DARBNĪCA
363 Roncesvalles Ave., Toronto, tālr. 532-8762
Turi Latviju dziļi ieslēgtu savā sirdī.
Turi to kā lielāko dārgumu,
ko nedrīkst pazudēt. Jo zaudējis Latviju,
tu zudīsi pats.
(J. Jaunsudrabiņš)

LATVIJAS VALSTS DIBINĀŠANAS
50 GADU ATCERES SARĪKOJUMS HAMILTONĀ
sestdien, 23. novembrī, pl. 6.30 vak. Šeraton viesnīcas Kristala zālē.
AKTS — svētku runu teiks Dr. Voldemārs GULĒNS
KONCERTS — piedalās:
Andrejs Jansons (oboja)
Vera Leinvebere (klavieres)
Toronto un Hamiltonas apvienotais jauktā koris,
diriģ. Arvids Purvs
soprāna solo — Maiga Dežardēna.
SVĒTKU BALLE — spēlēs Babekas deju kapella.
Vēlami vakara tērpi
Ieeja uz koncertu un balli $5.-
RĪCĪBAS KOMITEJA

PĀRDODAMI dažādu koku finieŗi 1/28" — mēbelēm, intarsijām u.t.t.
Cieta koka materiāli 1" biezi.
Lietoti būvmateriāli — dažādu izmēru sijas.
H. LAPIŅŠ
Breslau, Ont., tālr. 648-2511 (Code 519)

Sūtiet naudu uz Latviju NAUDA, ko sūta GRAMERCY
TIEK IZSNIEGTA KĀ NAUDA caur ārzemju tirdzniecības banku.
Piegāde 2 nedēļās
SAŅĒMĒJS VAR NAUDU IZLIETOT KATRAI VAJADZĪBAI.
NEKĀDI ATVILKUMI JŪS ESAT NODROŠINĀTI TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU PAKALPOJUMIEM BEZ SLAPNIECĪBAS. NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU.
VAIRĀK KĀ 20 GADU PIEREDZE KLIENTU APKALPOŠANĀ.
VISI PĀRVEDUMI GARANTĒTI PILNOS APMĒROS UN APDROŠINĀTI.
Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. TARIFS: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva: līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.
GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street, Newark, N. J. USA.
Sūtiet U.S. dolaru dāvanu certifikātus pirkšanai speciālos doloru veikalos. Nekāda maksa par šo pakalpojumu.
Pieprasiet brīvo katalogu tekstilijām un mājturības priekšmetiem.
PASŪTINIET jau tagad ZIEMSVĒTKIEM
Gramercy
Dib. 1945. g.
118 E 28th Street, New York, N. Y. 10016.
Tel. MU 9-0598.